

ქან ჩანონი



ო ზ ი ბ ე ნ ი ა

ტრაგედია ხუთ მოქმედებად

შ ი ნ ა თ მ მ ა

იფიგენიას მსხვერპლშეწირვაზე ცნობილი სიუჟეტი პოეზიაში არ არსებობს. მაგრამ ყველა პოეტი როდო თანხედება ერთმანეთს ამ მსხვერპლშეწირვის უმთავრეს გარემოებათა გამო. ერთნი, როგორც ესქილე „აგამემნონში“, სოფოკლე „ელექტრაში“ და მათ კვალდაკვალ ლუკრეციუსი, ჰორაციუსი და სხვა მრავალი, მიიჩნევენ, რომ აგამემნონის ასულის იფიგენიას სისხლი მართლა დაინთხა, რომ ის მოკლულ იქნა ავლისში. საკმარისია გადაეციოთხოთ ლუკრეციუსის პირველი წიგნის დასაწყისი:

ავლისს, დიანას წმინდა სამსხვერპლო
დანაელების წინამძღოლებმა
იფიგენიას უმანკო სისხლით
შებლალეს...

ხოლო ესქილესთან კლიტემნესტრე ამბობს, რომ მისი ახალგარდაცვლილი მეუღლე აგამემნონი ჰადესში შეხედება თავის ასულ იფიგენიას, რომელიც მან ოდესღაც მსხვერპლად შეაწირვინა.

სხვები კი ისე წარმოგვისახავენ, თითქოს ქალღმერთმა დიანამ შეიბრალა ხელმწიფის ნორჩი ასული, ბოლო წამს მოიტაცა და ტავრისში გადაიყვანა, ხოლო მის ნაცვლად ფურირემი თუ რაღაც ამდაგვარი მსხვერპლი იქნა შეწირული. ეს გადმოცემა გამოიყენა ევრიპიდემ და იგი ოვიდიუსმა თავის „მეტამორფოზებში“ შეიტანა.

ასრებობს მესამე თვალსაზრისი და ის არანაკლებ ძველია, ვიდრე ორი დანარჩენი. მრავალი ავტორი და მათ შორის სტესიპორე, ერთ-ერთი უსაჩინოესი და უძველესი ლირიკული პოეტი, წერდა, რომ ქალღმერთს მართლა შესწირეს მსხვერპლად მეფის ასული, სახელად იფიგენია, მაგრამ ეს სულ სხვა იფიგენია იყო: იგი ელენეს თეზევსისგან შეეძინა. როგორც ეს მწერლები ამბობენ, ელენემ ვერ გაბედა, შეილად ელიარებინა იგი, რადგან მაშინ ისიც უნდა გაემხილა მენელაოსისთვის, ფარულად რომ იყო ნაჭორწინევი თეზევსთან. პავსანია სახელდებით იმოწმებს ყველა პოეტს, ვინც ამ შეხედულებისა იყო, და დასძენს, რომ ამასვე ფიქრობდა მთელი არგოსი.

და ბოლოს ჰომეროსისთვის, პოეტთა მამისთვის, იფიგენიას მსხვერპლად შეწირვისა თუ სკეითეთს გადაყვანის ამბავი იმდენად უცხოა, რომ აგამემნონი „ილიადის“ მეცხრე სიმღერაში, ე. ი. ტრაში ბერძენთა ჩას-

ვლიდან თითქმის ათი წლის შემდეგ აქილევსს ცოლად სთავაზობს თავის ასულ იფიგენიას, რომელიც შინ, მიყენში ჰყოლია დატოვებული.

ყველა ეს განსხვავებული შეხედულება, განსაკუთრებით კი პავსანიასეული ვერსია აქ იმისთვის მოვიტანე, რომ სწორედ ამ ავტორს ვუმაღლი ჩემს ბედნიერ აღმოჩენას — ერთილეს, ურომლისოდაც ეს ტრაგედია ვერ დაწერებოდა. მართლაცა, რა შთაბეჭდილებას მოახდენდა, ისეთი სათნო და მომხიბლავი არსების საზარელი სიკვდილით რომ წამებოდა სცენა, როგორადაც უნდა იქნეს წარმოდგენილი იფიგენია? ანდა ტრაგედიის კვანძი ქალმერთისა და მანქანის საშუალებით, მეტამორფოზის საშუალებით რომ გახსნილიყო, რასაც ევრიპიდეს დროს, შესაძლოა, ჯერ ისევე ნდობით ეკიდებოდნენ, მაგრამ ჩვენს დროში სრულიად მიუღებელი და დაუჭერებელი იქნებოდა?

ამიტომაც ვთვლი, რომ ბედმა გამიღიმა, როცა ძველ წყაროებში ამ მეორე იფიგენიას წავეწყდი, რომელიც შემეძლო ისეთი გამომეყვანა, როგორც მინდოდა. მას უყვარს აქილევსი და შურით შეჰყურებს თავის რაყიფს, ცდილობს მის დაღუპვას, მაგრამ თვითონვე იღუპება და, შეიძლება ითქვას, იმსახურებს კიდევ ამას, თუმცა რამდენაღმე თანაგრძნობის ღირსიცაა. ამრიგად, პიესის კვანძი თვით პიესის მონაცემითვე იხსნება. კაცმა იგი სცენაზე უნდა ნახოს, რომ იგრძნოს, თუ რა სიამოვნება მივანიჭე მაყურებელს, როცა დასასრულს სიკვდილისგან ვიხსენი ხელმწიფის სათნო ასული, რომელიც ტრაგედიის მსვლელობის მანძილზე მისთვის ესოდენ ახლობელი ხდება, თანაც ვიხსენი სრულიად ჩვეულებრივი გზით და არა სასწაულის მოშველიებით, რასაც მაყურებელი ვერ შეეგუებოდა, რადგან ვერ ირწმუნებდა.

არც აქილევსის მიერ ლესბოსის დაპყრობისა და ერიფილეს ტყვედ წამოყვანის ამბავია საფუძველს მოკლებული. იგი მოთხრობილი აქვს ევფორიონ ქალკიდელს, ძველ დროში საკმაოდ ცნობილ პოეტს; მას პატივისცემით იხსენიებენ ვერგილიუსი და კვინტილიანე. ეს ევფორიონ ქალკიდელი ერთ-ერთ ლექსში პართენიუსთან დაკავშირებით ამბობს, რომ აქილევსმა, ვიდრე ბერძენთა ლაშქარს შეუერთდებოდა, დაიპყრო კუნძული ლესბოსი და იქ შეხვდა მეფის ასულს, რომელსაც იგი შეუყვარდა.

აჲ, ის მთავარი, რაშიც გავემიჯნე ევრიპიდესეულ ქარგას. ვნებათა გამოხატვაში კი ვცდილობდი უფრო ზუსტად გავყოლოდი. ვაღიარებ, რომ ჩემი ტრაგედიის საკმაოდ ბევრი ადგილი ევრიპიდესგან მომდინარეობს და ყველაზე დიდი მოწონება სწორედ მათ ხვდათ წილად. ამას მით უფრო სიამოვნებით ვაღიარებ, რომ ამ მოწონებამ კიდევ უფრო განმამტკიცა პატივისცემა და მოწონება ანტიკურ ქმნილებათა მიმართ. ვაკვირდებოდი, თუ რა შთაბეჭდილებას ახდენდა ჩვენს თეატრზე ყველაფერი ის, რაშიც ჰომეროსსა და ევრიპიდეს ვბაძავდი და კმაყოფილებით ვრწმუნდებოდი, რომ საღი ზარი და კეთილგონიერება ყველა საუკუნეში ერთნაირი ყოფილა. ბარიზისა და ათენის გემოვნება მსგავსი აღმოჩნდა. ჩემს მაყურებელსაც ის აღელვებდა, რაც ოდესღაც ცრემლს აღვრევინებდა საბერძნეთის უგანათლებულეს ერს, რომელსაც ევრიპიდე პოეტთა შორის ყველაზე ტრა-

გიკულ პოეტად" მიიჩნდა, რადგან საოცარი ძალით შეეძლო გამოეწვია თანაგრძნობა და ძრწოლა, ტრაგედიის ქეშმარიტი ეფექტები.

მით უფრო საკვირველია, რომ ჩვენი ზოგიერთი თანამედროვე ასე აუგად იხსენიებს ამ დიდ პოეტს და თავს ესხმის მის „ალკესტეზს“. აქ „ალკესტეზე“ არა გვაქვს საუბარი, მაგრამ ევრიპიდესგან იმდენად ვარ დავალბებულნი, არ შემძლია მისი ხსოვნისთვის არ ვიზრუნო. მინდა ვისარგებლო შემთხვევით და შევარიგო ის ამ ბატონებთან. დარწმუნებული ვარ, ასეთი ავი თვალთ არ შეხედავდნენ, მათ მიერ განქიქებული ნაწარმოები კარგად რომ წაეკითხათ. მე შევარჩიე მათი უმთავრესი შენიშვნები, რათა დავამტკიცო, რომ მაქვს ამის თქმის უფლება. დიახ, ის უმთავრესი შენიშვნები, რომელთაც ყოველ ფეხის ნაბიჯზე იმეორებენ და აზრდაც არ მოსდით, რომ მათზე შეიძლება პასუხის გაცემა.

„ალკესტეში“ არის ერთი შესანიშნავი სცენა, სადაც მომაკვდავი ალკესტე მეუღლეს ეთხოვება. ცრემლმორიეული აღმეტე ევედრება, გამხნევდეს და ძალა მოიკრიბოს. ალკესტე, რომელსაც თავს სიკვდილის აჩრდილი დასტრიალებს, ასე მიუგებს:

ჩამომდგარია ბედითი ნავი.

გესმის ძახილი? ეს — ბებერი მენაეე მიხმობს.

რას უციდი, — ყვირის, — დროზე ჩაჯექ, მაგვიანდება,

გასამგზავრებლად ყველაფერი მზადაა უკვე.

ვისურვებდი, მქონოდა საიმისო ძალა, დედნის მთელი სიღამაზე გადმომეცა. აზრი, ყოველ შემთხვევაში ასეთია. აი, როგორ გაიგეს იგი ამ ბატონებმა: მათ ხელში ჩაუვარდათ ევრიპიდეს უბადრუტი გამოცემა, სადაც გამომცემელს. დავიწყებია ამ სტრიქონების გასწვრივ მიებეჭდა ლათინური ალ., იმის აღსანიშნავად, რომ ეს ალკესტეს სიტყვებია, მომდევნო სტრიქონების გასწვრივ კი — აღ., იმის აღსანიშნავად, რომ ეს აღმეტეს პასუხია. ამიტომ თავში მოუფიდათ ყოველად უცნაური აზრი, ალკესტეს სიტყვებიცა და ქარონის ნათქვამიც აღმეტესთვის მიეწერათ. გამოდის, რომ საღ-სალამათ აღმეტეს მის წასაყვანად მოსული ქარონი ელანდება. და იმის ნაცვლად, რომ ალკესტეს, როგორც ეს ევრიპიდესთან ხდება, ქარონი აჩქარებდეს, ამ ბატონების შეხედულებით აღმეტე აჩქარებს, ეშინია, ქარონმა თვითონ ის არ წაიყვანოს. ასე ევედრება მეუღლეს — ეს მათი სიტყვებია — მოიკრიბოს მხნეობა, დასძლიოს შიში და ხალისით დალიოს სული, გამოთხოვებასაც აღარ აცლის, მოკვდი, რაღას აქინაურებო. მათი აზრით, ლამის თვითონვე კლავს. მათ ეს სულმდაბლობად მიიჩნევს და მართლებიც არიან: არ არსებობს კაცი, რომ ამან არ შეზაროს. მაგრამ ასეთი რამ ევრიპიდეს როგორ მიაწერეს! ვთქვათ, ყველა დანარჩენი გამოცემა, სადაც ეს ალ. თავის ადგილასაა დასმული, ამხელს მხოლოდ ბედუკულობარტ გამომცემელს, რომელმაც ისინი შეაცდინა, მაგრამ ამ ოთხი სტრიქონის გაგრძელება და, საერთოდ, აღმეტეს მიერ ამ სცენაში წარმოთქმული მთელი მონოლოგი განა საკმარისზე მეტი არაა საიმისოდ, რომ ასეთი უგუნური შეცდომა არ მოსვლოდათ? აღმეტე იმას კი არ ცდილობს,

აღკვეთეს სიკვდილი დააჩქაროს, არამედ, პირიქით, წამოიძახებეს: რაც კი ქვეყანაზე სიკვდილია, ყველა ერთბაშად რომ გამომცხადებოდა, ასე ვერ შემადრწუნებდა, როგორც შენი ამ დღეში დანახვა მაძრწუნებს, გვედრები, მეც თან წამიყვანე, უშენოდ სიცოცხლე არ შემიძლია, მხოლოდ შენით ვსულდგმულობ, შენით ვსუნთქავო.

უფრო მართებული არც სხვა შენიშვნებია. ამბობენ, მაგალითად, თითქოს ევრიპიდემ აღმეტე და აღკვეთე დიდი ხნის შეუღლებულ წყვილად გამოიყვანა, ქმარი ბებერია და აღარც ცოლია ახალგაზრდაო. ევრიპიდემ წინასწარ გასცა მათ პასუხი ერთადერთი სტრიქონით, რომელშიც ქოროს პირით ამბობს, რომ ნორჩი აღკვეთე თავისი ქაბუჯი მეუღლისთვის კვდება.

ისინი საყვედურობენ აღკვეთეს, ვითომდა მას ორი მოწიფელი, უკვე დასაქორწინებელი შეილი ჰყოლოდეს. ნუთუ ასგან მაინც ვერ ამოიკითხეს სრულიად საპირისპირო რამ, განსაკუთრებით იმ მშვენიერ მონათნრობში, რომელიც გვიხატავს მომაკვდავ აღკვეთეს თავის პატარა შეილებთან ერთად, ატირებულები კალთაზე რომ ებლაუქებიან დედას და მას საკოცნელად აპყავს ხელში ხან ერთი, ხან მეორე?

დანარჩენი შენიშვნებიც დაახლოებით ამავე ძაღისაა. მაგრამ ვფიქრობ, რომ ჩემი ავტორის გასამართლებლად ეგვეც კმარა. ვურჩევ ამ ბატონებს, ძველთა ქმნილებებს ასე ხელალებით ნულარ განსჯიან. ევრიპიდესთანა კაცი, სხვა თუ არაფერი, იმას მაინც იმსახურებს, რომ კარგად შეისწავლონ, რაკი მისი განქიქების ეინი გასჩენიათ. გაიხსენონ კვინტილიანეს ბრძნული ნათქვამი: „*Modeste tamen et circumspecto iudicio de tantis viris pronunliandum est, ne quod plerisque accidit, damnent quae non intellagunt. Ac si necesse est in alteram errare partem, omnia eorum legentibus placere quam multa displicere maluerim*“.

მოქმედი პირნი

აგამემნონი.

აქილევისი.

ულისე.

კლიტემნესტრე, აგამემნონის მეუღლე.

ოფიგენია, აგამემნონის ასული.

ერიფილე, ელენესა და თეზევის ასული.

არკასი, ევრიპატე, აგამემნონის მსახურნი.

ეგინე, კლიტემნესტრეს სეფექალი.

დორისი, ერიფილეს მესაიდუმლე.

მცველები.

მოქმედება ხდება ავლისში, აგამემნონის კარავში.

პირველი მოქმედება

გამოსვლა პირველი

აგამემონი, არკასი

აგამემონი

ადექი, მე ვარ, შენი მეფე, აგამემონი
ეს მე გეძახი, გაიღვიძე, გამოდი, არკასი

არკასი

ხელმწიფის ხმაა! თქვენ ბრძანდებით, მეფე ბატონო?
რამ შეგაწუხათ, რომ ამდგარხართ ამ უთენია?
ავლისში ახლა ჩვენ ორს გარდა არავის ღვიძავს.
ხომ მშვიდობაა? რამე ავი ხომ არ მომხდარა?
ანდა იქნება ქარი ადგა და ტროასაკენ
მივემგზავრებით? მაგრამ არა, ჩქამი არ ისმის.
სძინავთ მეომრებს, სძინავთ ქარებს და სძინავს ნეპტუნს.

აგამემონი

ნეტავი იმას, ვისაც ჩემებრ მძიმე უღელი
არ ღგმია ქედზე, ვინც უჩინრად ცხოვრობს თავისთვის,
მცირედიც ყოფნის და განგებას არ ემდურება.

არკასი

თქვენ კი რაღა გაქვთ სამღურავი, რას ყველრით ღმერთებს,
მათი წყალობა საძულველი რად გაგხდომიათ?
ვის ღირსებია ესოდენი წყალობა მათგან?
სვებედნიერი ხელმწიფე ხართ, სვებედნიერი
ქმარი და მამა, ღვთაებრივი ატრევისის პირმშო,

მთელ საბერძნეთში უმდიდრესი მხარის მპყრობელი,
 შთამომავალი მარსისა და იუპიტერის
 და იმათივე შთამომავლის თანამეცხედრე.
 თვითონ აქილევესს, დიდ აქილევესს, უებრო მოყმეს,
 სწადია თქვენთან დამოყვრება და ბრძოლად ილტვის,
 რომ საქორწინო ჩირაღდანი უნეტარესი
 დამარცხებული ილიონის ხანძრით აანთოს.
 თქვენს დაძახილზე ოცი მეფე საომრად აღდგა,
 ათასი გემი მოაყენა ავლისის ნაპირს,
 აბჯარასხმული მეომრები ქარსდა ელიან,
 რომ აზიაში გადასხდნენ და ეკვეთონ ტროას.
 რაც მართალია, მართალია, გიმტყუნათ ქარმა
 და ილიონში მიმავალი გზები დაგიხშოთ.
 მესამე თვეა ნიავიც კი არ იძვრის არსით.
 მაგრამ რას იზამთ, კაცის ბედი ცვალებადია.
 ნუ გაეიწყლებათ, ხელმწიფეო, რომ თქვენც კაცი ხართ
 და, როგორც ყველა, თქვენც განგებას ემორჩილებით,
 ხოლო განგება აუმიღვრეველ ბედნიერებას
 არვის ანიჭებს... ხელმწიფეო, რა გემართებათ?
 უხმოდ ჩასტყერით რალაც წერილს და ცრემლი დაგდით!
 ალბათ, რაიმე სამწუხარო ამბავს გამცნობენ.
 ხომ არაფერი შემთხვევია ყმაწვილ ორესტეს?
 ხომ კარგად არის კლიტემნესტრე? ხომ კარგად არის
 იფიგენია?

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

არა, არა, შენ არ მოკვდები!
 არავის მივცემ მაგის ნებას!

ა რ კ ა ს ი

მეფევე ბატონო...

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

ხომ ხედავ, არკას, რა დღეში ვარ. მიზეზსაც გეტყვი
 და შენ მიხვდები, ძილი რატომ არ მეკარება.
 განსოვს, ავლისში რომ მოვედით, რა ქარი იყო,
 თითქოს თვითონვე გვაქეზებდა გასამგზავრებლად!

აღტაცებული გუგუნებდა ჩვენი ლაშქარი
და ხმათა ზავთი გადალეკვას უქადდა ტროას.
მაგრამ უეცრად სასწაულის მსგავსი რამ მოხდა:
ქარი ჩადგა და სანაოდან ველარ გავედით,
ამაოდ ღლიდნენ უსარგებლო ჩვენი ნიჩბები
ზღვას, რომელზედაც ერთი ჭავლი არ ირხეოდა.
მოულოდნელმა სასწაულმა თვალი მაშინვე
ამ მხარის მფარველ ღვთაებისთვის მიმაპყრობინა.
ბერი ნესტორი, ულისე და მენელაოსი
წავიყვანე და უხვი ძღვენი მივართვი ქალღმერთს.
აი, პასუხი, წარმოთქმული კალხასის მიერ:
„თუ გსურთ, კეთილმა ქარმა დაგბეროთ
და ტროასაკენ გზები გაგეხსნათ,
ამ სამსხვერპლოზე ქალღმერთ დიანას
უნდა შესწირო მსხვერპლად ქალწული,
თვითონ ელენეს სისხლი და ხორცი.
სახელი მისი — იფიგენია“.

ა რ კ ა ს ი

თქვენი ასული?

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

უთქმელადაც მიხვდები, ალბათ,
ამის გამგონეს რა თავზარი დამეცემოდა.
ვიგრძენი, როგორ გამეყინა უეცრად სისხლი,
თქმა ვერაფრისა მოვახერხე, ავტირდი მხოლოდ.
როდესაც სიტყვამ ცრემლებს შორის გზა გაიკვალა,
დავგმე ღმერთები, სამართალი დავწყევლე მათი
და ფიცი დავდე, რომ არასგზით შვილს არ დავთმობდი.
იქვე, ცხელ გულზე ვაპირებდი ლაშქრის გაშვებას;
მაგრამ ულისეს ცბიერება შენც კარგად იცი,
ჯერ მომიწონა განზრახული, მანამ მაცალა,
სანამ პირველი გაოგნება გადამივლიდა,
მერე მიხსენა სამშობლო და მოვალეობა,
მითხრა, რომ მთელი საბერძნეთი მე შემომყურებს,
ჩვენს წილზედარ მიწას უნდა ჩვენვე დავეპატრონოთ

და ეს ლაშქრობა საუკუნო სახელს მომიტანს;
რომ უსახელო, უდიდამო სიბერე მელის,
თუ შვილის გამო საბერძნეთის დიდებას დავთმობ.
მრცხვენია, მაგრამ ვალიარებ, ვეცთუნე ამით,
ვერ შეველიე მეფეთმეფის ბრწყინვალე სახელს,
წინამძღოლობის პატივსა და ძალმოსილებას.
ჩემს უბედობას მერე კიდევ ისიც დაერთო,
რომ ღამით, როცა მომნახავდა ხანდახან ძილი
და ერთი წამით მწუხარებას მიმიყუჩებდა,
მეცხადებოდნენ ღმერთები და შიშის ზარს მცემდნენ
განრისხებულნი მკრეხელური ჩემი უარით:
ხელთ ეპყრათ ელვა, შემართული ჩემს დასამეხად.
ულისეც საშველს არ მაძლევდა... და მოვტყდი ბოლოს,
ატირებულმა შვილის სიკვდილს დასტური დავეცე.
მაგრამ ჭერ უნდა წამერთმია დედამისისთვის
და თანაც ისე, რომ სიმართლეს ვერ მიმხვდარიყვნენ.
ჰოდა, სიმუხთლე ჩავიღინე, სიმუხთლე, არკას,
სასწრაფოდ ვიხმე არგოსიდან იფიგენია,
მივწერე, ვითომ აქილევისი არ მაძლევს საშველს,
ახლავე უნდა, რომ ქორწილი გადაიხადოს
და მის მეუღლედ გაემგზავროს ილიონისკენ.

ა რ კ ა ს ი

აქილევისს რაღას ეუბნებით, მეფეე ბატონო?
როგორ გგონიათ, დაგანებებთ, რომ მისი სასძლო
მისი სახელით მოიტყუოთ და მერე მოკლათ?
იცოდეთ, დიდი ცოდვა-ბრალი დატრიალდება,
თუ ეს ამბავი აქილევისის ყურამდე მივა.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

როცა ეს მოხდა, აქილევისი წასული იყო.
მამამისს, პელევსს აეშალნენ ყმადნაფიცები
და, რაკი მარტო ვერას გახდა, ვაჟიშვილს უხმო.
ყველას ეგონა, რომ კარგახანს გასტანდა ომი
და აქილევისი ავლისს ველარ ჩამოგვისწრებდა.
მაგრამ, მითხარი, ვინ დაუდებს ქარიშხალს სამანს?

ქარიშხალია, თავის გზაზე ყველაფერს ანგრევს.
მტერს გონზე მოსვლა არ აცალა, ისე შემეუსრა,
დააცხრო შფოთი და ავლისში დაბრუნდა წუხელ.
მაგრამ მთავარი აქილევსი როდია ახლა,
უფრო მაგარი ზორკილით ვარ ხელფეხშეკრული.
ჩემი ასული ავლისისკენ მოემგზავრება...
მოდის მამაზე დანდობილი და არ კი იცის,
რა ხვედრს ვუმზადებ... შეიძლება მლოცავს კიდეცა...
არა იმიტომ, რომ სისხლი და ხორცია ჩემი
და არც იმიტომ, რომ სრულიად ნორჩია, არა...
მე ვტირი, არკას, მის სიწმინდეს, მის სათნოებას
და მამისადმი მის ნირჟცეულ სიყვარულს ვტირი,
არ აეყრება გული ჩემზე, რაც უნდა მოხდეს,
მე კი, ბედკრული, რითი ვუხდი სამაგიეროს!
არა, ისეთი უმოწყალო არაა ზენა,
ჩემგან ეს მსხვერპლი მოითხოვოს, მცდიდნენ მისნები:
დავთანხმდებოდი და სასჯელი არ ამცდებოდა!
არკას, ერთ ფრიად საიდუმლო საქმეს გავალებ,
არ მეშინია, ვიცი, გულით მოეკიდები.
შენ დედოფალმა სპარტაშივე გამოგარჩია
და მე თვითონაც ულალატო კაცად მიცენიხარ.
აი, წერილი, დედოფლისთვის გადასაცემი.
უნდა საჩქაროდ გაემგზავრო მიკენისაკენ,
ოლონდ ძალიან ფხიზლად იყავ, არ ასცდე გზაში,
კარგი მეგზური წაიყვანე, შენს თავს არ ენდო.
დედოფალს წერილს გადასცემ და ეტყვი, გაბრუნდნენ,
თორემ თუ ავლისს ჩამოვიდა ჩემი ასული,
მორჩა, მკედარია. მოუთმენლად ელის კალხასი
მის გამოჩენას. მყის ჩაახშობს ჩემს მწარე მოთქმას,
ლაშქრის წინაშე თავად ღმერთებს აამეტყველებს.
ღვთისმოსავ ბერძნებს მისი ყველა სიტყვისა სჯერათ,
ბანაკში დრტვინვა დაიწყება, წინასწარ ვიცი,
ხოლო მტრებსა და მოშურნეებს რა უნდათ მეტი,
დროს იხელოებენ და მთელ ლაშქარს ამიბედრებენ,
პატივს ამყრიან, წამარომევენ ძალაუფლებას.
მაშ, წადი, არკას, იხსენ ჩემგან ჩემი ასული,

ოღონდ, იცოდე, საიდუმლო არ გაუმჟღავნო,
 დე, ნურასოდეს ნუ გაიგებს ჩემს დანაშაულს,
 რომ მოტყუებით ჩამომყავდა მოსაკვდინებლად.
 თანაც მეუღლის მოთქმა-ტირილს გადავურჩები.
 რამე ზედმეტი არ წამოგცდეს, ხომ გესმის, არკას,
 შენი ნათქვამი ჩემს მინაწერს უნდა დაემთხვეს.
 მე კი მივწერე, შენ თვითონაც ამასვე ეტყვი,
 რომ აქილევსმა შეიცვალა უცებ განზრახვა
 და ჯერჯერობით არ აპირებს დაქორწინებას.
 გინდა, დასძინე, ამბობენ-თქო, ვითომ ამაში
 ბრალი მიუძღვის ერიფილეს, იმ ლამაზ ტყვექალს,
 აქილევსმა რომ ლესბოსიდან ჩამოიყვანა
 და მერე არგოსს შეიკედლა იფიგენიამ.
 მოკლედ, რაც გინდა ის უთხარი, სიმართლის გარდა,
 სიმართლეზე კი, ხომ გაიგე, სიტყვა არ დაგცდეს.
 ამასობაში, ხედავ, კიდეც გათენებულა.
 ფეხის ხმა ისმის. ჩქარა წადი! აქილევსია!
 ჰოი, ღმერთებო, ეს ულისე მოჰყვება გვერდით!

გამოსვლა მეორე

აგამენონი, აქილევსი, ულისე

აგამენონი

მითხარით, ნიკემ საკუთარი ფრთებით გატარათ,
 თუ როგორ მოხდა, ასე უცბად რომ დაგვიბრუნდით!
 ჯერ ყმაწვილი ხართ და ამნაირ სასწაულს გვივლენთ,
 რისი მხილველნი შევიქნებით მერე და მერე!
 მარტომ, ულაშქროდ, დაიპყარით მთელი ლესბოსი,
 ელვის სისწრაფით თესალია მოითარეშეთ.
 ის, რითაც სხვები საუკუნო ძეგლს დაიდგამდნენ,
 თამაშია და გართობაა აქილევსისთვის.

აქილევსი

ჯერ სამაგისო არაფერი ჩამიდენია,
 ასე რომ მაქებთ, მაგრამ, დაე, ინებოს ზენამ,

იქ, ფრიგიაში რომ დამეცხროს ბრძოლის წყურვილი,
რომელიც თქვენმა დაპირებამ გამიათქცა.
მაგრამ, მეფეო, აქ ერთ ამბავს მოვკარი ყური,
ჩემთვის სრულიად უეცარს და სასიხარულოს.
მითხარით, მართლა მისრულდება რასაც ვნატრობდი
და დღეს ყველაზე ბედნიერი კაცი ვარ მართლა?
როგორც გადმომცეს, ავლისს მოდის თქვენი ასული,
რომ აქ ჰიმნეგსმა სამუდამოდ დაგვაკავშიროს.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

ჩემი ასული ავლისს მოდის? როგორ? ვინ გითხრათ?

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

რატომ გაოცდით? ეს ამბავი პირველად გესმით?

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი (ულისეს)

იცის რაიმე? ხომ არ მიხვდა, რასაც ვაპირებთ?

უ ლ ი ს ე

აგამემნონის გაოცება გასაგებია.

მომიტყვეთ და ქორწილის დრო არ არის ახლა.

ნუთუ ვერ ხედავთ, რა დღეში ვართ? ღმერთებს, ეტყობა,
მსხვერპლი სჭირდებათ, სისხლი უნდათ, ძვირფასი სისხლი!

ველარ გადიან ზომალდები ნავსადგურიდან,

თანდათანობით ძაბუნდება ჩვენი ლაშქარი

და მწუხარებას შეუპყრია მთელი ელადა,

აქილეესი კი განცხრომაზე, ქორწილზე ფიქრობს!

თქვენ გნებავთ ერის წინამძღოლმა, ერის რჩეულმა

ერის ტკივილი დაივიწყოს და საქორწინო

სეფა გაშალოს, როცა ყველას გული გვიკვნესის?

ღმერთების რისხვა დაატყდება ასეთ წინამძღოლს!

მაშ, იმის ნაცვლად, რომ სამშობლოს ბედზე ვზრუნავდეთ...

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

იქ გამოჩნდება, ფრიგიაში, ფიცხელ ბრძოლაში,

ვინ უკეთ ვზრუნავთ სამშობლოზე, მე თუ ულისე.

მანამ კი, მოდით, ჩვენ-ჩვენს საქმეს მივხედოთ ყველამ.
ხელს არ შევიშლით, კი ბატონო, დადეთ აღთქმები,
შეჭფიცეთ მამულს სიყვარული და ერთგულება,
საკუთრებელები მოილოცეთ, მსხვერპლი დაკალით
და მის შიგანზე თქვენ თვითონვე იმარჩიელეთ,
ღმერთმა ქნას, ეგებ უქარობის მიზეზსაც მიხვდეთ.
მე მაგ საქმეში არ ვერევი, კალხასს ვენდობი
და ამიტომაც ნება დამრთეთ, მე ვიქორწინო.
არ გამოიწვევს ეს ამბავი ღმერთების რისხვას
და არც განცხრომას მივეცემი, თქვენ როგორც ბრძანებთ,
ილიონისკენ მე პირველი გავემგზავრები
და ნაპირზედაც მე გადავალ პირველი, ალბათ.

აგამემნონი

ნეტავი რისთვის სჭირდებოდა შურნელ ზეცას,
რომ გზა დაეხშო აზიისკენ ასეთ გმირთათვის?
რად მომივლინა თქვენი გზნება კეთილშობილი?
გულისტკივილით რომ გიბრძანოთ შინ დაბრუნება?

აქილევისი

შინ დაბრუნება?

ულისე

ეს რა მესმის!

აგამემნონი

დიახ, მეფენო,
უნდა დავბრუნდეთ. აქ დარჩენას არა აქვს აზრი.
არა აქვს აზრი ფუჭ იმედებს ველოლიავოთ
და ქარს ველოდოთ, ამოვარდნას რომ არ აპირებს.
ღმერთები ტროას მფარველობენ და უკვე გვამცნეს,
რომ ჩვენი ჯარით აზიაში ვერ გადავსხდებით.

აქილევისი

გვამცნეს? არ ვიცი!

აგამემნონი

ის ხომ იცით, რა გვამცნეს თქვენზე.
ვთქვათ ბარემ, თავის მოტყუება რა საჭიროა
ქვეყანამ იცის, რომ ღმერთებმა ტროას დაცემა
თქვენს სახელთან და ბედ-იღბალთან დააკავშირეს.
ამ გამარჯვების საფასური ასეთი გახლავთ:
ტროადან უკან დაბრუნება არ გიწერიათ.
თუ წახვალთ, ასე ახალგაზრდა დაიღუპებით,
თუ არ წახვალთ და ღრმა სიბერეს მიაღწევთ მაშინ.

აქილევი

როგორ! თქვენ გნებავთ, ეს მეფენი, აქ რომ შეჰყარეთ,
სირცხვილეულნი შინ გაუშვათ? შეარჩინთ პარისს
თქვენი ძმისათვის მიყენებულ შეურაცხყოფას,
მრუშობას თქვენი საკუთარი მეუღლის დასთან?

აგამემნონი

რა? შერჩათ ვითომ? ხომ მიეზლოთ სამავიერო,
როდესაც თქვენმა სიმამაცემ დაასწრო ჩვენსას.
ღიახ, ლესბოსზე მოწეულმა უბედურებამ
ეგვესის მთელი სანაპირო ძრწოლით აღავსო.
ხანძრები, თქვენგან დაგზნებული, ტროაში ჩანდა
და ზღვა რიყავდა მის ნაპირზე აჩეხილ გვამებს.
სულ სხვა ელენეს დასტირიან ახლა ტროელნი, —
ასულს, რომელიც შეპყრობილი გაგზავნეთ მიყენს,
რადგანაც იგი ხელმწიფეთა ნაშიერია,
ჰო, ხელმწიფეთა ნაშიერი, მენდეთ ამაში,
და თუმცა თავის წარმოშობას გულდაგულ მაღავეს,
მისი მეფური სიამაყე ყველაფერს ამხელს.

აქილევი

გთხოვთ, მომიტევოთ, ხელმწიფეო, რომ ვერ ჩავწვდები
მაგ დახლართული მსჯელობების ღრმააზროვნებას.
როგორ, ბატონო! ფუჭ მუქარას დავეკრდე მხოლოდ?
ზურგი ვაქციო ამ დიდებას, რომელიც მელის?
დედაჩემს, თეტისს, როცა იგი მოკვდავს მისთხოვდა,

წინასწარ ამცნეს მოიხრებმა ჩემი მერმისი.
ჩემზე ყოფილა, რას ავირჩევ: ცხოვრებას ხანგრძლივს
და უსახელოს, თუ ხანმოკლეს და სახელოვანს.
რად მინდა მიწას ვამძიმებდე ტყუილუბრალოდ,
ხომ სულ ერთია, უნდა მოვკვდე, როცა იქნება.
ყველაფერს თავი ავარიდო, მაღალს და ღიადს,
ქალღმერთისაგან გადმოცემულ სისხლს გავუფრთხილდე,
მხოლოდ იმისთვის, რომ ოდესმე მოვკვდე მიხრწნილი
და სახელიც კი არ დავტოვო კაცთა გულებში.
ძალით ნუ ვიქმნით დაბრკოლებებს, ნუ გვჭერა მისნის,
დიდება — აი, ერთადერთი ჩვენი მისანი!

კაცის სიკვდილი და სიცოცხლე ცათა ხელშია,
მაგრამ თვით კაცის ხელშივეა კაცის ღირსება.
ნუ შევეცდებით, რომ ღმერთების საწადელს ჩავხვდეთ,
ჩვენ შევეცადოთ, რომ შევიქნათ მათებრ უკვდავნი.
წავიდეთ, სადაც ჩვენი საქმე, ჩვენი სიქველე
აგვამალლებს და ღმერთებივით გაგვადიადებს.
ეს კი ტროაში უნდა მოხდეს. მივდივარ ტროას,
მივდივარ ყველა მისნობათა მიუხედავად
და მაღალ ღმერთებს ქარის გარდა არაფერს შევთხოვ.
სხვა თუ არავინ წამოგვეყვება, მარტონი წავალთ
მე და პატროკლე... მაგრამ არა! ბედმა განაგო,
რომ თქვენ, ელინთა წინამძღოლმა, დაამხოთ ტროა,
ჩემთვის პატივად ისიც კმარა, თან რომ გახლდებით.
გათავდა, სიტყვას აღარ დავძრავ ჩემს სიყვარულზე,
მე იგი ბანაკს ერთი ხანი განმარიდებდა,
თვით სიყვარული მაიძულებს თქვენს გვერდით დავრჩე:
ჯარს გამხნევება დასჭირდება, და თქვენც აგრეთვე,
რათა სიმხდალე არ გადმოგდონ მხდალმა მრჩევლებმა.

გამოსვლა მისამე

აგამემნონი, ულისე

უ ლ ი ს ე

ატყობთ? ტროაში წასასვლელად ყველაფერს დათმობს.
თურმე არც ისე საშიშია, როგორც გვეგონა.

თავისი თავის წინააღმდეგ დღეს აქილევსმა
თვითონვე მოგვცა იარაღი.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

ვაგლახ!

უ ლ ი ს ე

მეფეო,

რას ნიშნავს თქვენი ამოოხვრა? სისხლი აღშფოთდა?
სინდისი გქენჯნით? თუ ეჭვებმა შეგიპყროთ ისევ?
ხომ არაფერი შეიცვალა ამ ერთ ლამეში?
ხომ არ ყოყმანობთ? თქვენს სიტყვაზე მტკიცედვე დგახართ?
უნდა როგორმე მოერიოთ მამობრივ გრძნობას
და სამშობლოსთვის ერთი შვილი მსხვერპლად გაიღოთ.
აღთქმა მოგვეცით და ამ აღთქმას ნუ უღალატებთ,
თორემ კალხასმა, თქვენს სიტყვაში დარწმუნებულმა,
ჟკვე აუწყა საკითხავად მისულ ელჩებს,
რომ მოლბნენ ცათა ბინადარნი და ქარს შეგვპირდნენ.
როგორ გგონიათ, თუ არ ახდა მისი ნათქვამი,
კალხასი დიდხანს შეინახავს თქვენს საიდუმლოს,
გაგიჩუმდებათ და ხალხს იმას აფიქრებინებს,
თითქოს ღმერთებმა მოგვატყუეს ან თვითონ შეცდა?
ნუ იზამთ, ხალხმა ღმერთებსა და წინამძღოლს შორის
იძულებითი არჩევანი რომ გააკეთოს.
თქვენ არ იყავით, რომ გვიხმობდით ილიონისკენ
და გვახსენებდით ფიცს, რომელიც ელენეს მამამ
ბერძენ მეფეებს, მისი ქალის შერთვის მსურველებს,
მენელაოსის მეტოქეებს დაგვადებინა?
ღიახ, ჩვენ ყველამ დავიფიცეთ, რომ ქალის რჩეულს,
ერთ-ერთ ჩვენთაგანს, სულ ერთია, ვინ იქნებოდა
(როგორც აღმოჩნდა, ეს ყოფილა მენელაოსი),
ვინმე თავხედი თუ ოდესმე ცოლს მოსტაცებდა,
შევგროვდებოდით და ყველანი შურს ვიძიებდით.
ეს სიყვარულის ფიცი იყო, ცრუფიცი იყო
და მერე, როცა სიყვარულმა გადაიარა,
რა ფასი ჰქონდა? იგი ყველამ გადავივიწყეთ

და თქვენ რომ არა, აქ წამოსვლას არც ვიფიქრებდით,
შინ უპატრონოდ არ დავყრიდით ცოლებს და შვილებს.
ახლა კი, როცა მთელი ერი შეგროვდა ავლისს,
როცა ელადამ პირველობა თქვენ მოგაკუთვნათ
და გმორჩილებენ ეს ბრწყინვალე ხელმწიფეები,
რომელთაგანაც პირველობის ღირსია ყველა,
როცა მზადაა თვითეული, რომ სხვის მიწაზე
სხვისი საქმისთვის საკუთარი სისხლი დაღვაროს,
თვითონ ხელმწიფე აგამემნონს, ერის წინამძღოლს
თავისი სისხლის ერთი წვეთიც არ ემეტება,
გამარჯვებაზე, დიდებაზე უარს აცხადებს
და შინისაკენ მიგვიძღვება! პირველი გარბის!

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

თქვენთვის, ბატონო, აღვილია ასე მსჯელობა,
გულმაგრად ყოფნა, როცა საქმე სხვის შვილს ეხება.
ღმერთებს მის ნაცვლად ტელემაქე რომ მოეთხოვათ,
აი, მაშინ კი მიხვდებოდით, რა მიღულს გულში.
მსჯელობისთვის და კამათისთვის არ გეცლებოდათ,
ის რომ თქვენს თვალწინ დასაკლავად მიჰყავდეს კალხასს,
გამწარებული სამსხვერპლოზე აიჭრებოდით
და ჩადგებოდით ქურუმსა და თქვენს პირმშოს შორის.
მე კი დაგთანხმდით და ჩემს სიტყვას ვასრულებ კიდევც,
ასულს მივწერე, რომ სასწრაფოდ გამოემგზავროს.
ოღონდ თუ მაინც არ მოხერხდა მისი ჩამოსვლა —
არგოსში დარჩა ან შემთხვევით შებრკოლდა გზაში,
მოკლედ, რატომღაც ავლისამდე ვერ მოაღწია,
ნება მიბოძეთ, ეს ამბავი განგებით ავხსნა,
ან რომელიღაც მწყალობელი ღმერთის ჩარევით
და ხელმეორედ არ ვეცადო მის ჩამოყვანას.
ჩემზე საოცრად იმოქმედეს თქვენმა სიტყვებმა
და მე მრცხვენია...

ე ვ რ ი ბ ა ტ ე

ხელმწიფეო...

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

რაო, რას მეტყვი.

ე ვ რ ი ბ ა ტ ე

თქვენი მეუღლე და ასული მობრძანდნენ აელისს,
წინ გამომიშვეს, რომ ამბავი მეუწყებინა,
საცაა მოვლენ, ერთი ფეხით გამოვასწარი.
გზა დაგვეკარგა, როცა აელისს მოვუახლოვდით,
ბანაკის გვერდით უსიერი ტევრი ყოფილა,
იმ ტევრში მოვხვდით და წვალეებით გამოვაღწიეთ.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

ჰოი, ღმერთებო!

ე ვ რ ი ბ ა ტ ე

ერიფილევ წამოიყვანეს,
რადგან კალხასის ნახვა უნდა ღიღი ხანია,
იმ ლამაზ ტყვეზე მოგახსენებთ, მეფევ ბატონო,
თქვენმა სასიძომ ლესბოსიდან რომ მოიტაცა,
თურმე არ იცის, ვინ არიან მისი მშობლები
და იმედი აქვს, კალხასისგან შეიტყობს ამას.
მთელი ბანაკი სანახავად გამოეფინა,
ყველა მოხიბლა საოცარმა მათმა მშვენებამ,
იფიგენიას სილამაზემ — განსაკუთრებით.
მეკითხებოდნენ მათი აელისს ჩამოსვლის მიზეზს
და თქვენი ქალის დღეგრძელობას შესთხოვდნენ ზენას,
თქვენზე კი, მეფევ, ყველა ერთხმად ამას ამბობდა,
არ ვართო მისებრ ბედნიერი მამის მნახველი,
არ შობილაო ჯერ ხელმწიფე, ვისაც ესოდენ...

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

კარგი, გავიგე, ევრიბატე, საკმარისია.

მადლობელი ვარ. დაგიძახებ, თუ დამკვირდები.

აგამენონი

ვერ გავექეცი თქვენს განგებას, ღმერთებო, ვერაი როგორ ვიფიქრე მე უგნურმა, თვალს აგიხვევდით. ო, თავისუფლად ატირება მაინც შემეძლოს, ცრემლით შემეძლოს მწუხარების შემსუბუქება! ხელმწიფეების მწარე ხვედრი! შიშში ვართ მუდამ, ცათა ნება და კაცთა აზრი თანაბრად გვზარავს, ათასი თვალი მოგვპყრობია, ათასი ყური და ჩვენს ნებაზე ატირებაც არ შეგვიძლია!

ულისე

მეც მშობელი ვარ, სუსტი, როგორც ყველა მშობელი და ყველაფერი, ყველაფერი მშვენივრად მესმის, თქვენს მწუხარებას როგორც ჩემსას, ისე განვიცდი, ცრემლისთვის როგორ გაგამტყუნოთ, მეც ცრემლი მახრჩობს. მაგრამ არც ხალხი, არც კალხასი არ განსჯის ასე, კალხასს ღმერთებმა თავიანთი მსხვერპლი მოჰგვარეს, იცის, ელოდა, გვაჩქარებდა და თუ დაეხანდით, აქ მოგადგებათ ხალხთან ერთად მის წასართმევად. მაგრამ ჯერ ისევ მარტონი ვართ, იტირეთ, მეფევ, იტირეთ, გული მოიოხეთ მღუღარე ცრემლით. ოლონდ ნურც იმას დაივიწყებთ, წინ რა მოგველის, დიადი საქმე, ერის საქმე უნდა აღსრულდეს, ხვალ აზიისკენ აიღებენ გეზს ხომალდები, და ჩვენს წიხბებქვეშ ჰელესპონტი გადათეთრდება. მალე ხანძარში დაინთქმება ცბიერი ტროა, მალე პრიამოსს თქვენს ფეხებთან ნახავთ დამხობილს, ელენეს მტრისგან გამოიხსნით, ქმარს ჩააბარებთ და გამარჯვებით დადაფნული შინ დაბრუნდებით. თქვენი სახელი, თქვენი საქმე, თქვენი დიდება საუკუნიდან საუკუნეს გადაეცემა.

აგამე მნონი

რა შემძლია, უმწეო ვარ, გემორჩილებით.

კარგი, წაბრძანდით და ამბავი აუწყეთ კალხასს,
ჩემს ქალიშვილსაც გამოვგზავნი ცოტა ხნის შემდეგ.
ოლონდ უთხარით, საიდუმლოს ჯერ ნუ გაამხელს,
არ მინდა ცოლმა რომ წინასწარ შეიტყოს რამე,
იქნებ როგორმე მსხვერპლშეწირვას გამოვარიდო.

მ ი ო რ ი მ ო ქ მ ე დ ი ბ ა

გამოსცლა პირველი

ერიფილე, დორისი

ე რ ი ფ ი ლ ე

წავიდეთ, დორის, მათ შეხვედრას ხელს ნუ შევეშლით,
დაე, მარტონი ესაუბრონ ქმარსა და მამას.
მათ ერთმანეთის სიხარული გაიზიარონ,
ხოლო მე ისევ მივეცემი ჩემს მწუხარებას.

დ ო რ ი ს ი

არ შეიძლება სულ ტირილის მიზეზს ექებდეთ.

რატომ არ გინდათ, რომ ჭრილობამ პირი შეიკრას?!
კი, მართალია, თავს დაგატყდათ უბედურება,

არაფერია ტყვეობაში სასიხარულო;

მაგრამ თუ გახსოვთ, იქ, დამპყრობლის ხომალდზე, გზაში,

როცა კუთხეში მიყუჩულნი ჩუმად ვტიროდით

და თანაც ჩვენი მწუხარების გასამძაფრებლად

მაგ სისხლისმსმელის სიახლოვე უნდა გვეთმინა, —

გითხრათ? გავბედო? უფრო ნაკლებ ცრემლს ღვრიდით მაშინ

და ამნაირი მწუხარება არ გემჩნეოდათ.

მერე კი ბედმა გაგიღიმათ და არგოსს მოვხვდით,

სადაც დასავით შეუყვარდით იფიგენიას,

ყველანი თავზე გველებიან, განებივრებენ,

ამაზე უკეთ ილიონშიც ვერ იქნებოდით.
თანდათანობით გისრულდებათ ყველა სურვილი,
ავლისს წამოსელას ნატრობდით და აჰა, აჰა ხართ,
მწუხარება კი — ვერ მიემხვდარვარ, რა მიზეზია —
დღითი დღე უფრო გიღრმავდებათ.

ე რ ი ფ ი ლ ე

მაშ, რა ვქნა, დორის!

შენ გინდა, სხვების სიხარულით ვხარობდე მხოლოდ,
ცტკებოდდე სხვების უზრუნველი ბედნიერებით,
იმით, რაც ჩემთვის სამუდამოდ დაკარგულია?
რომელ ვარსკვლავზე დავიბადე ასე უიღბლო
იფიგენია, ბედნიერი აი, ვინ არის,
თავის დედ-მამას მზე და მთვარე ამოსდის მასზე.
მე კი თვალთაც არ მინახავს ჩემი მშობლები,
დედის ღიმილი არასოდეს არ მღირსებია,
მუდამ სხვის კარზე ვიზრდებოდი, რაც თავი მახსოვს,
და წარმოდგენაც კი არა მაქვს, ვინ ვარ და რა ვარ.
თანაც მისანმა საშინელი რამე მაუწყა:
როგორც კი ჩემი დაბადების ამბავს შევიტყობ,
გავიგებ, ვინ ვარ, იმავ წამსვე დავიღუპები.

დ ო რ ი ს ი

ო, არა, არა, მანდ ქარაგმა იქნება რამე,
მისნები მუდამ ქარაგმებით ლაპარაკობენ.
თავდაპირველად ერიფილე არ გერქმეოდათ,
როცა გაიგებთ, ვინ ბრძანდებით სინამდვილეში,
ის, რაც ყოფილხართ, არ იქნებით, სულ სხვა განდებით,
ანუ იმ დღიდან ერიფილე არ იარსებებს.
მისანმა, ალბათ, დაღუპვაში ეს იგულისხმა.

ე რ ი ფ ი ლ ე

სხვა ამის გარდა არაფერი არ ვიცი ჩემზე,
მამაშენმა კი იცოდა და არ გამიმხილა.
ეს მითხრა მხოლოდ, ხელმწიფეთა სისხლისა ხარო,
და რჩევა მომცა, ილიონში წავსულიყავი.

თუ მართლა მსურდა მომენახა მშობლების კვალი
და ის პატივი მომგებოდა, რაც მეკუთვნოდა.
დაუყოვნებლივ გავემზადე გასამგზავრებლად,
მაგრამ უეცრად აქილევსი გამოჩნდა ლესბოსს,
მიღწე-მოღწეა ყველაფერი, რაც გზაზე შეხვდა
და მამაშენიც დაიღუპა მასთან ბრძოლაში,
ჩემი გაჩენის საიდუმლო საფლავს წაიღო.
ველარასოდეს ვერ შევიტყობ. ვინღა გამიმხელს?
მეფისწულობას რაღას ვჩივი, მხევალი გავხდი
და თუ მეფეთა სისხლისა ვარ, მართალი მითხრა,
მე იმ სისხლისგან სიამაყე შემომრჩა მხოლოდ.

დორისი

ო, ქალბატონო, რა სისტიკი გეჩვენათ, ალბათ,
ხელი, რომელმაც გამოგტაცათ ასეთი მოწმე.
მაგრამ კალხასი ხომ აქაა, ბრძენი კალხასი,
კაცი, რომელიც თავად ღმერთებს ესაუბრება
და არაფერი დაფარული არ არის მისთვის;
უწყის ყოველი, რაც მომხდარა და რაც მოხდება,
როგორ იქნება თქვენს მშობლებზე ვერ გითხრათ რამე.
გარდა ამისა მფარველები აქ მრავლად გყვანან.
მალე აქილევსს მისთხოვდება იფიგენია
და მერე ერთად იზრუნებენ თქვენს მომავალზე,
აკი კიდევაც შემოგფიცათ, რომ ეს იქნება
უპირველესი საწინდარი, რომელსაც მოსთხოვს.

ერიფილე

მაშ, გეტყვი, დორის: მთელი ჩემი ტანჯვა-წამება
ამათ ქორწილთან შედარებით არაფრად მიჩანს.

დორისი

ეს რა მითხარით, ქალბატონო!

ერიფილე

გაოცებს, არა,
ტანჯვა არაფრად მიჩანს-მეთქი, რომ გეუბნები?

მაშ, მომისმინე და გაოცდი, ცოცხალი რომ ვარ.
ჰო, ეს ტყვეობა, უცხოობა, უთვისტომობა
სახსენებელიც კი არაა იმასთან, რაც მჭირს.
ის, ვინც ლესბოსი დააქცია, ვინც დაგვატყვევა,
ვინც აგვირია გზა და კვალი მე და შენ, დორის,
ვინც მამაშენი მომიკლა და ამით წამართვა
ყველა იმედი, რომ ოდესმე მშობლებს მივაგნებ,
ვისი სახელის ხსენებაც კი უნდა მზარადდეს,
ჩემთვის ყველაზე ძვირფასია მოკვდავთა შორის.

დორისი

ვინ, აქილევსი? ეს რა მესმის!

ერიფილე

ჩემს თავს შევფიცე,
რომ სამარეში ჩავიტანდი ამ საიდუმლოს,
და მაინც გიმხელ, რადგან გულში აღარ მეტევა.
ამ ერთხელ ვიტყვი, მხოლოდ შენთან, მხოლოდ ამ ერთხელ...
ნუ მკითხავ, დორის, რა იმედი ასულდგმულებდა
ჩემს ბრმა სიყვარულს, ამ უგუნურ ავბედით ვნებას.
არა, იმედი არ მქონია! არც ერთი წამი!
არც მაშინ, როცა აქილევსმა (თუ მომეჩვენა?)
თითქოს კიდევაც თანაუგრძნო ჩემს მწუხარებას.
მარტოდენ ჩემთვის მოიცალა უწყალო ზენამ,
ჩემი წამებით ერთობიან, ალბათ, ღმერთები!
წყეულიმც იყოს ის დღე, როცა პირველად შევხვდი,
ის წამი, როცა დაგვატყვევა დამპყრობლის ხელმა!
სანამ დანახვას მოვასწრებდი, გრძობა დაკვარგე.
გონს რომ მოვედი, ჩაბლუჯული მივყავდი სადღაც
და ტანზე ვგრძობდი სისხლიანი მკლავების სალტეს.
ძრწოლამ მომიცვა და თვალები დავხუჭე ისევ,
ურჩხულისათვის რომ სახეში არ შემეხედა.
გზაშიც, ხომალდზე, შორიახლო რომ დავლანდავდი,
პირს ვიბრუნებდი, შიშისაგან ტანში გამცრიდა.
ბოლოს შევხედე და განვცვიფრდი: ყმაწვილის სახე!
არავითარი სისასტიკე და უღმობლობა!

უცებ ვიგრძენი რისხვამ როგორ გადამიარა
და მე ავტირდი უსასო, უმწეო ცრემლით.
მერე მივენდე ძვირფას მეგზურს: მე იგი მიყვარს
და სულ ერთია, სად ვიქნები, ავლისს თუ ლესბოსს.
ტყუილად მიწევს მფარველობას იფიგენია,
ტყუილად ცდილობს მწუხარება გადამაეციყოს.
გულს ვერ მომიგებს, ჩემი ვნება მიკრძალავს ამას,
და თავს მეგობრად თუ ვაჩვენებ, მხოლოდ იმიტომ,
რომ უკეთესად შევინილბო და დავუმსხვრიო
ბედნიერება, რომლის გამოც მძულს, მძულს, მძულს იგი!

დორისი

რა შეუძლია თქვენს უმწეო სიძულვილს? ჯობდა,
რომ მიკენიდან წამოსვლაზე უარი გეთქვათ
და იქ გეცადათ მაგ მძინვარე ხანძრის ჩაქრობა.
ეს ტანჯვა მაინც ავცდებოდათ, აქ რომ მოგვლით.

ქრიფილე

თავიდან მართლა ვაპირებდი, დავრჩენილიყავ,
მაგრამ ვერ დავრჩი. მსურდა, მაგრამ ვერ დავრჩი, დორის!
უნდა გავუძლო ყველა ტკივილს, ყველა წამებას,
რასაც მაგათი სიხარულის ნახვა მომიტანს.
ვერც დავრჩებოდი. ბედისწერა მიხმობდა ავლისს.
გაემგზავრეო, იღუმალი ხმა ჩამძახოდა,
შენი იქ ყოფნით შეიძლება ევნოთო რამე,
ახლოდან უფრო გადასდებო შენს უბედობას.
ჩემთა ჭირთაგან ერთი მაინც დაატყდეთ თავზე! —
აი, სურვილი, რამაც ავლისს ჩამომიყვანა,
კალხასის ნახვა საბაბია მხოლოდ და მხოლოდ.
თუ იქორწინეს, ყველაფერი დამთავრდა მაშინ,
დამთავრდა, დორის! მოუსაველეთ გავემგზავრები,
რომ ეს სირცხვილიც თან წავიღო, საფლავს ჩავგმანო!
მშობლების პოვნა აღარ მინდა. რა პირით შევხვდე
ჩემი გიჟური სიყვარულით პატივაყრილებს!

დორისი

მართლა ძალიან მებრალებით!.. ეს ვნება...

ე რ ი ფ ი ლ ე

ჩუმად.

აგამემნონი მოდის თავის ასულთან ერთად.

გამოსვლა მეორე

აგამემნონი, იფიგენია, ერიფილე, დორისი

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

მამავ ბატონო, ასე უცებ სად წამოხვედით?
მე გამირბინხართ? რა საქმე გაქვთ ასე საჩქარო,
რომ ორი წუთით გადადება არ შეიძლება?
სანამ დედასთან საუბრობდით, განზე ვიდექი,
ჩემს ჯერს ველოდი, მაგრამ უცებ ზურგი მაქციეთ
და წამოხვედით, არც მაკოცეთ, არც ხმა გამეციეთ.
ნუთუ მე თქვენთვის ის აღარ ვარ...

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

რას ამბობთ, შვილო.

მოდით, გაკოცოთ. ისევ ისე მიყვარხართ ახლაც,
როგორც მიყვარდით.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

და თქვენ იცით, მამავ ბატონო,
ჩემთვის რაოდენ ძვირფასია ეს სიყვარული.
როგორ ვამაყობ, რომ ასეთი მამის შვილი ვარ
ვიცოდი თქვენი აღზევება აქ ჩამოსვლამდეც,
მაგრამ ნახულმა ნაოცნებარს გადააჭარბა,
უსაზღვრო იყო სიხარული და გაოცება.
როგორ უყვარხართ მთელ საბერძნეთს! რა პატივს გცემენ!
თუ ვინმეს ეთქმის ბედნიერი, თქვენ გეთქმით, მამა!

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

ღირსი ხართ, უფრო ბედნიერი მამა გყოლოდათ.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

სხვა რაღა გნებავთ? გული რაზე გეთანაღრებათ?
რა შეიძლება ამის მეტი მეფემ ისურვოს?
ერთს ვნატრობ მხოლოდ, მუღამ ასე გწყალობდეთ ზენა.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

ღმერთებო, ნუთუ შემზადებაც მე მავალია?

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

სახეს მალავთ და მგონი, ოხრავთ... რა მოხდა, მამა?
შეწუნებული შემომხედავთ და თვალს მარიდებთ.
განა თქვენ თვითონ არ მიბრძანეთ აელისს ჩამოსვლა?
აშკარად ვხედავ, შეიცვალეთ ჩემდამი.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

არა.

ღრო და ადგილი შეიცვალა, მე არ შევცვლილვარ.
მაგრამ დღეს ერთი საშინელი საქმე მომელის
და მთელ სიხარულს ის მიწამლავს.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

გადაღეთ საქმე.

წუთით ხელმწიფე ნუ იქნებით, იყავით მამა,
დღეს დავშორდებით და ვინ იცის, როდის შევხვდებით.
თქვენს წინაშეა ერიფილე, მეფის ასული,
ვისთანაც თქვენი სიყვარულით თავს ვიწონებდი,
მე არაფერზე მამა უარს არ მეტყვის-მეთქი,
და ვპირდებოდი მძიმე ხვედრის შემსუბუქებას.
ახლა რა ვუთხრა, ამ გულცივი შეხვედრის შემდეგ?
ის, რომ ტყუილი დაპირებით ვუხვევდი თვალებს?
მამავ ბატონო, წუთით მაინც შუბლი გახსენით.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

ო, შვილო ჩემო...

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

ბრძანეთ, მამა.

აგამემნონი

არ შემიძლია.

იფიგენია

დაიქცეს ტროა, ეს რა დღეში ჩაგვყარა ყველა!

აგამემნონი

საუბედუროდ ბევრ ცრემლს დაღვრის მისი დამქცევი.

იფიგენია

ღმერთები გექმნან მწყალობელნი, მამავ ბატონო!

აგამემნონი

კარგა ხანია, რაც ღმერთები აღარ მწყალობენ.

იფიგენია

ამბობენ, დიდი მსხვერპლშეწირვა მზადდება მათთვის.

აგამემნონი

ნეტავ შანამდე მოლბებოდნენ, მსხვერპლშეწირვამდე!

იფიგენია

მალე იწყება?

აგამემნონი

უფრო მალე, ვიდრე მე მინდა.

იფიგენია

არ შეიძლება სამსხვერპლოსთან თქვენს გვერდით ვიყო?
რატომ გაჩუმდით? მსხვერპლშეწირვას მეც ხომ დამასწრებთ?

აგამემნონი

ვაგლახ!

იფიგენია

მიტხარით.

აგამემნონი

პო, დაგასწრებთ. უნდა დაგასწროთ.
ნახვამდის.

გამოსვლა მისამე

იფიგენია, ერიფილე, ღორისი

იფიგენია

ნუთუ მოხდა რამე? რად შემხვდა ასე?
გული შიშისგან მეკუმშება, რაღაც ავს მიგრძნობს.
პოი, მოწყალე ღვთაებანო, თქვენ დაიფარეთ!
ნურათერს მოსწევთ! ვის გავედრებთ, თვითონვე იცით!

ერიფილე

ნუთუ მარტოდენ იმის გამო შეშფოთდით ასე,
რომ მამათქვენი, რაღაც საქმით შეწუხებული,
ვერ შეგხვდათ, როგორც თქვენ გინდოდათ? მე რა ვთქვა მაშინ,
მე, ვინც სრულიად მიმატოვეს ჩემმა მშობლებმა?
აღბათ, არც ერთხელ სიყვარულით არ დაუხვდავთ,
უმაღ თავიდან მომიშორეს, როგორც კი გავჩნდი.
ეჰ, თქვენ რა გიჭირთ, თუ მამისგან გულს დაგაკლდებათ,
დედასთან მიხვალთ და დანაკლისს დედა შეგივსებთ.
ან კიდევ საქმრო... არ არსებობს ისეთი ცრემლი,
ძვირფას არსებას არ შეეძლოს მისი შესრობა.

იფიგენია

არა მეტქმის რა. ყოველგვარი წყენა თუ ღარდი
უცებ მიქრება, აქილევსის გვერდით როცა ვარ.
მის სიახლოვეს საოცარი ძალა აქვს ჩემზე,
ერთად მოქმედებს ყველაფერი — მისი სიქველევც,
მისი ჩემდამი-სიყვარულიც, მამის ბრძანებაც.
თუმცა ამ ბოლოს უცნაურად იქცევა ერთობ.
თითქოს ჩქარობდა ჩემთან შეყრას, ისე ჩქარობდა,
რომ უქორწინოდ არ ისურვა ტროაში წასვლა
და მამაჩემმა გადაწყვიტა, ჩამოვეყვანე.

თვითონ კი — ხედავთ? არსაიდან აღარ გამოჩნდა,
 რა გული უძლებს, რომ სატრფოსკენ არ მოიჩქარის?
 ჩემს წასაყვანად რატომ თვითონ არ ჩამოვიდა,
 ან გზაში მაინც არ იფიქრა შემოგვება?
 რაც არგოსიდან გამოვედით, სულ გზას გავცქერი,
 აი, შემხვდება, აგერ ახლა შემხვდება-მეთქი.
 ყველა გამვლელში აქილევსი მელანდებოდა.
 აჰა, ავლისში მოვედით და იგი კი არ ჩანს,
 მთელი ბანაკი გამოვიდა ჩვენს სანახავად,
 ყველამ გაიგო, აქილევსი ვერ გაიგებდა?
 დამწუხრებული მამაჩემი თვალს ვერ მისწორებს,
 ისე გამშორდა, აქილევსზე ხმა არ დაუძრავს.
 რა ხდება ნეტავ? ვინ ამიხსნის ამ საიდუმლოს?
 მამაჩემივით მოქუფრული თუ შემხვდა ისიც!
 ნუთუ მაშინვე, ომის სუნი როგორც კი იკრეს,
 სინაზეცა და სიყვარულიც ყველაში ჩაკვდა?
 ო, არა, არა, ცილს დავწამებ, ეს რომ ვიფიქრო!
 ტროაში წასვლას არაფერი ავალდებულებს
 და სანამ ჩემს თავს არ შეჰპირდნენ, არ თანხმდებოდა.
 ელადის ყველა მეფეთაგან, ვინც აქ შეყრილა,
 ის ერთადერთი არ ერიო მთხოვნელებს შორის,
 რომელთაც ფიცი ჩამოართვა ელენეს მამამ.
 თუკი საომრად მაინც მიდის, ჩემს გამო მიდის
 და აქედანვე ჩემს მეუღლედ სურს გამგზავრება.

გამოსვლა მეოთხე

კლიტემნესტრე, ოფიგენია, ერიფილე, ღორისა

კლიტემნესტრე

შვილო, სასწრაფოდ გაემზადეთ, უნდა წავიდეთ.
 წუთს ვერ დავრჩებით, თუ არ გვინდა, თავი მოგვეჭრას.
 ახლა კი მესმის, მამათქვენი რად შეგვხვდა ასე,
 არც დაუმაღავს, რომ ეწყინა ჩვენი დანახვა.
 აღარ ეგონა, თუ ავლისში ჩამოვიდოდით:

არკასის ხელით ეს წერილი გამომიგზავნა,
სირცხვილისაგან რომ ეხსენით, სანამ დრო იყო.
მაგრამ ჩვენ ტყე-ტყე ვიარეთ და არკასი აგვცდა,
ახლალა მნახა და გადმომცა მისი წერილი,
რომლითაც იგი მატყობინებს, რომ აქილევსმა
უეცრად თავის განზრახვაზე ხელი აიღო
და აზიიდან ჩამოსვლამდე აღარ აპირებს
დაქორწინებას.

ე რ ი ფ ი ლ ე

ეს რა მესმის!

ქ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ე

როგორ გაფითრდით!

კეთილშობილი სიამაყე მოიხმეთ, შვილო,
შეინარჩუნეთ ღირსება და წონასწორობა.
რა უნდა გითხრათ, ყველაფერი ჩემი ბრალია,
ეს უმადური ჩემი ხელით მოგგვარეთ საქმროდ.
თან ვამაყობდი, რომ ღმერთების ნაშვირია
და საბერძნეთში უპირველეს კაცად ითვლება,
მაგრამ მას შემდეგ, თქვენს წინაშე რაც ჩაიდინა,
თქვენ შეგიძლიათ, მისი სისხლის მიუხედავად,
მოკვდავთა შორის უკანასკნელ კაცად ჩათვალოთ.
ავლისს დაგტოვებთ და აქილევსს ვაფიქრებინებ,
თითქოს მორჩილად ელოდებით მის მოწყალებას?
არა, ქორწილი საბოლოოდ უნდა ჩავშალოთ.
მამათქვენს უკვე შეეუთვალე, რასაც ვაპირებ.
გამოვეთხოვოთ და აქ წამსაც ნუ გავჩერდებით.
წავალ, ჩვენს მხლებლებს გავაფრთხილებ, რომ გაემზადონ.
(ერიფილეს)

თქვენ არ გაძალებთ, ქალბატონო, ჩვენთან წამოსვლას,
მასთან დარჩებით, ვისთან ყოფნაც ასე გწყურიათ.
უკვე გავიგეთ მთელი თქვენი გულისნადები:
თქვენ აქ კალხასის სანახავად არ ჩამოსულხართ.

გამოსვლა მხეშთე

იფიგენია, ერიფილე, ღორისი

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

რა მგონია და აქ კი თურმე რა მელოდება,
უარს აცხადებს აქილევსი დათქმულ ქორწილზე
და შერცხვენილი კვლავ შინისკენ მივემგზავრები!
ჩანს, მართალია, რომ სხვა ვინმეს ჩამოაკითხეთ
და არა კალხასს...

ე რ ი ფ ი ლ ე

ვერ მივიხვდით, რისი თქმა გნებავთ.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

მხოლოდ იმიტომ ვერ მიმიხვდით, არ გსურთ მიმიხვდეთ.
მუხთალმა ბედმა, როგორც ხედავთ, საქმრო წამართვა,
მარტოს დამტოვებთ, ქალბატონო, ამ გასაჭირში?
თქვენ ხომ უჩემოდ ვერ შეძელით მიკენს დარჩენა,
მკითხეთ, იქნება არც მე ძალმიძს წასვლა უთქვენოდ?

ე რ ი ფ ი ლ ე

რა ვქნა, კალხასის უნახავად როგორ წამოგყვეთ!

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

რატომ ახლავე არ შეხვდებით?

ე რ ი ფ ი ლ ე

რალას მოვასწრებ,
თქვენ ხომ ავლისში ერთი წუთიც აღარ ყოვნდებით.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

ეს ერთი წუთი რა ყველაფერს გვახვედრებს ზოგჯერ!
მაგრამ მე ვხედავ, ჩემი ხვეწნა არ გაჭრის თქვენზე
იმასაც ვხედავ, რასაც დღემდე თვალს ვარიდებდი:
თქვენ აქილევსი... ჩემი წასვლის სურვილითაა ეწვით!

ე რ ი ფ ი ლ ე

მე, ქალბატონო? ვერაგობას ნუ დამაბრალებთ,
შეიძლებოდა აქილევსი შემყვარებოდა
ჩვენი პირველი საზარელი შეხვედრის შემდეგ?
კაცისკვლის ჟინით ანთებული რომ მძვინვარებდა,
მთლიანად სისხლით შეღებილი თხემით ტერფამდე,
ლესბოსს რომ ცეცხლის აღში ხვევდა.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

თქვენ გიყვართ იგი,
გიყვართ, ვერაგო, და სიმართლეს ველარ დამალავთ!
ის მძვინვარებაც, ის ლესბოსიც, სისხლიც, ხანძრებიც
ასეთი ძალით სიყვარულმა აღბეჭდა თქვენში.
მე კი მიკვირდა, გახსენება რომ არ გიმძიმდათ,
სიამოვნებით რომ ყვებოდით ისევ და ისევ.
ვხედავდი, ძალით რომ ტიროდით! ყალბი ცრემლებით!
უნდა ყველაფერს მიემხვდარიყავ! და კიდეც მივხვდი!
მაგრამ თქვენდამი გულუბრყვილო კეთილგანწყობამ
ახელილ თვალზე ისევ ლიბრი გადაამაფარა.
თქვენ გიყვართ იგი! მე კი შლეგმა რა ჩავიდინე!
ჩემი რაყიფი, მტერი ჩემი, სულში ჩავისვი
და მის წინაშე ვმფარველობდი, ვისაც მართმევდა!
ჩემივე ხელით გამოვიბი ყელზე საბელი,
მის ეტლს მოვყვები, გამარჯვების ზეიმს ვუმშვენებ!
მე შემიძლია მოგიტევოთ საქმროს წართმევა,
მაგრამ, რომ დროზე არ მითხარით, რას მიპირებდნენ
და ნახევარი საბერძნეთი გადმომატარეთ,
რომ აქ სახალხოდ, ყველას თვალწინ თავი მომჭროდა,
ო, ვერა, ვერა, მუხანათო, ვერა, ორპირო,
მაგ ვერაგობას ვერასოდეს ვერ გაპატიებთ!

ე რ ი ფ ი ლ ე

ასეთ მომართვას, ქალბატონო, არ ვარ ჩვეული,
არ ვარ ჩვეული, ავიტანო შეურაცხყოფა.
ყველა სიავე და სიმწარე მანახა ბედმა,
ოლონდ ეს არა! ამისაგან დღემდე მინდობდა!

მაგრამ მიჯნურებს ყველაფერი მიეტევებათ.
გამაგებინეთ, მაინც რას მთხოვთ, რა უნდა მეთქვა?
ნუთუ, თქვენ გჯერათ, მართლა გჯერათ, რომ აქილევსი
აგამემნონის, ამ ბრწყინვალე ხელმწიფის ასულს
უარს ეტყვის და უთვისტომო ტყვექალს შეირთავს,
ტყვექალს, ვინც ალბათ, დიახ, ალბათ იმ სისხლისაა,
რომელსაც იგი თავის ხელით უპირებს დაღვრას?

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

დამამარცხეთ და ახლა უკვე დამცინით კიდევ?
თქვენს ობლობას და ჩემს ბრწყინვალე მამიშვილობას
რატომ ახსენებთ და ერთმანეთს რატომ ადარებთ?
თქვენს გამარჯვებას მეტი ფასი რომ დასდოთ ამით?
ნუ აჩქარდებით, ჯერ ზეიმი ნაადრევია.
აგამემნონი, საბერძნეთი ვისაც მორჩილებს,
მამაა ჩემი და თქვენ იცით, როგორ ვუყვარვარ,
ჩემს მწუხარებას ჩემზე უფრო თვითონ განიცდის,
სანამ დავღვრიდი, მანამ შეძრეს ჩემმა ცრემლებმა.
როგორ გავოცდი, შუბლშეკრული რომ შემხვდა წელან!
იგი კი თურმე ჩემზე წუხდა, ჩემს გამო წუხდა,
მე გულცივობად ჩავუთვალე და დავაყვედრე.

გამოსვლა მიაქვს

აქილევსი, იფიგენია, ერიფილი, ღორისი

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

ეს თქვენ ბრძანდებით, ქალბატონო? მართლა თქვენა ხართ?
მეუბნებოდნენ და ვერაფრით ვერ დამაჯერეს.
რას მივაწერო თქვენი ავლისს ჩამობრძანება?
მაშ, არ მოდისო, მამათქვენი რად მარწმუნებლა?

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

დამშვიდებული ბრძანდებოდეთ, ჩემო ბატონო,
აქ დიდი ხანი ირ დარჩება იფიგენია.

აქილევსი, ერიფილე, ღორისა

აქილევსი

გამირბის! ნუთუ ნამდვილია? თუ მესიზმრება?
ეს რა ახალი თავსატეხი გამიჩნდა კიდეც.
თუ შეგიძლიათ, ქალბატონო, ორიოდ წუთით
რომ აიტანოთ აქილევსთან პირისპირ ყოფნა,
თუ შეგიძლიათ მტრის ვედრება რომ ყურად იღოთ,
მტრისა, რომელიც თქვენი ხვედრით გულშეძრულია,
მაშინ მიბრძანეთ, რატომ არის ავლისში იგი,
თქვენ, ალბათ იცით...

ერიფილე

თქვენ არ იცით, ბატონო ჩემო?
თვეზე მეტია, არ აძლევდით მამამისს საშველს,
ვევდრებოდით, რომ სასწრაფოდ ჩამოეყვანა...

აქილევსი

თვეზე მეტია, ბანაკიდან წასული ვიყავ
და მხოლოდ წუხელ, გვიან ღამით დავბრუნდი ავლისს.

ერიფილე

მაშ, ხელს, რომელიც ავლისიდან იმ წერილს წერდა,
თქვენი ხელი და სიყვარული არ წარმართავდნენ?
აკი გიყვარდათ, აღმერთებდით...

აქილევსი

ღიახ, მიყვარდა
და ახლაც მიყვარს, უფრო მეტად, ვიდრე ოდესმე.
მე რომ მცოდნოდა, აქ ჩამოსვლას ეპირებოდა,
მაშინ არგოსში მე თვითონვე ჩავაკითხავდი.
გამაგებინეთ, რა შეეცოდე, რატომ გამირბის?
ყველგან მტრის ხელი მელანდება... სწორედ ამ წუთას
კალხასს, ნესტორსა და ულისეს გამოვერიდე,

არ იშურებენ ძალასა და მკვევრმეტყველებას,
რომ დამარწმუნონ: სამარცხენო საქმეს ჩავიდენ,
თუკი ასლავე ვიქორწინებ, ომში წასვლამდე.
ნუთუ შეითქვენ და რაღაცას მიწყობენ მართლა?
ნუთუ ლაშქარმა ყბად ამილო და მე არ ვიცი?
უნდა წავიდე და გავიგო, რას მიმალავენ.

ბამოსვლა მარკე

ერიფილე, ღორისი

ერიფილე

დიდო ღმერთებო, სად დავმალო ჩემი სირცხვილი?
ღრტვინავ, გულზვაგო? უყვარხართ და შენ მაინც ღრტვინავ?
რომელს გავუძლო, დამარცხებას თუ დამცილება?
თუმცა... ან იქნებ მეჩვენება, მითხარი, ღორისი
აქ სადაცაა ქარიშხალი ამოვარდება.
ხედავ? აქილევსს ატყუებენ, გზა-კვალს უბნევენ.
საქმროს ღალატში არწმუნებენ იფიგენიას.
აგამემნონი მწარედ ოხრავს. გულს ნუ გავიტეხთ.
თუ ჩემს სიძულვილს ბედისწერამ მხარი აუბა,
მაშინ, ო, მაშინ აქ ჩემს გარდა სხვაც დაღვრის ცრემლებს,
ჯავრამოუყრელს არ მომიწევს საფლავში ჩასვლა.

ძენსამე მოქმედება

ბამოსვლა კირველი

აგამემნონი, კლიტემნესტრი

კლიტემნესტრე

ღიახ, ბატონო, გამგზავრება გვინდოდა მართლა,
რომ ავლისსაც და აქილევსსაც დროზე გავცლოდით,
არგოსს ჩაკეტვას აპირებდა ჩემი ასული,

იქ თავის სირცხვილს მარტოდმარტო დაიტირებდა.
მაგრამ განცვიფრდა აქილეესი, ეს რომ შეიტყო,
და დაგვარწმუნა, რომ უმსგავსოდ ცილი დასწამეს,
ქორწილის ჩაშლა ერთი წამით არ უფიქრია,
არც კი იცოდა, ასეთ რამეს თუ აბრალებდნენ.
გაშმაგებული ეძებს ახლა ცილისმწამებელს,
რომ ჭორებსა და მითქმა-მოთქმას ბოლო მოუღოს.
მალე აქ მოვა და ყველაფერს თვითონვე გეტყვით.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

საკმარისია, ქალბატონო; მე მჯერა მისი
და, როგორც ძალმიძს, თქვენს სიხარულს მეც ვუერთდები.
ჭორს აეყოლივარ, ბოროტ ენებს შევუტდენივარ.
მაშ, გამოგზავნეთ სამსხვერპლოზე თქვენი ასული,
სადაც კალხასი შეაუღლებს მას და აქილეესს.
მეც იქ დავხვდები. მანამდე კი ერთ რამეს გეტყვით.
თქვენ კარგად ხედავთ, სადაც მოხვდით. აქ ბანაკია,
სად თქვენთვის უცხო, საომარი განწყობა სუფევს,
სად ყველაფერი ომს გვაუწყებს და არა ქორწილს.
სამსხვერპლო ახლა საზარელი სანახავია
შუბებითა და ჰოროლებით ჯაგარაშლილი.
დგას ღრინაცელი ჯარისკაცთა და მეზღვაურთა,
რომლის მოსმენა, ქალბატონო, თქვენ არ შეგფერით.
იქ რომ მიხვიდეთ და იმ ბრბოში თქვენც გაერიოთ,
უხერხულია როგორც ჩემთვის, ასევე თქვენთვის.
გამიგეთ, არა? სამსხვერპლოზე გთხოვთ ნუ წამოხვალთ,
თქვენი ასული სეფექალებს გამოატანეთ.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ე

მე ნუ წამოვალ? სეფექალებს გამოვატანო?
კი მაგრამ რატომ? ჩემი მოსვლა რას დააშავებს?
ამხელა გზაზე ავლისამდე მომიყვანია
და სამსხვერპლომდე მიცილება რაღა გამიხდა?
კალხასის გვერდით თქვენზე ნაკლებ მეკუთვნის დგომა?
ჩემი ასული, მაშ, მეუღლეს ვინ ჩააბაროს?
ვინ აღასრულოს ის, რაც დედის საღეთო ვალია?

აგამემნონი

თქვენ აქ ატრევისის სასახლეში როდი ბრძანდებით,
აქ ბანაკია...

კლიტემნესტრე

სადაც ყველა გემორჩილებათ,
სადაც ელადამ წინამძღოლად თქვენ აგირჩიათ,
რომ თქვენს ნებაზე გადაწყვიტოთ აზიის ბედი,
და სადაც დედას დამიძახებს თეტისის პირმშო.
ბრძანეთ, რომელი სრა-სასახლე წარმოაჩენდა
ამაზე უკეთ ჩემს დილიზას და ბრწყინვალეობას?

აგამემნონი

გაფიცვით ღმერთებს, ორთავენი ვისგანაც ვიშვით,
დამდეთ ეს ხათრი, ეს მცირედი მსხვერპლი გაიღეთ.
არის მიზეზი...

კლიტემნესტრე

მეც გაფიცვით იმავე ღმერთებს,
ნუ გამომაკლებთ ჩემი შვილის ბედნიერებას.
ვერ გამიგია, ნუთუ ისე გეთაკილებით...

აგამემნონი

იმედი მქონდა ჩემი თხოვნა გაჭრიდა თქვენზე,
მაგრამ რადგანაც ეს იმედი არ გამიმართლდა
და თქვენ ჭიუტად ისევ ისე თქვენსაზე ღვახართ,
რა გზაა, უნდა უქანასკნელ ღონეს მივმართო.
გიბრძანებთ, როგორც მეუღლე და როგორც ხელმწიფე:
თქვენ აქ დარჩებით.

გამოსვლა მეორე

კლიტემნესტრე

კლიტემნესტრე

ასე მკაცრად რატომ მომექცა?
რატომ არ უნდა შვილის ქორწილს მეც რომ დამასწროს?

წინამძღოლობამ ისე როგორ გააგულზეაეა,
რომ მეუღლესთან გვერდით დგომა ესირცხვილება?
თუ ლაშქრის დრტიენვის ეშინია და ამიტომაც
ჩემს გამოჩენას უფრთხის, რაკი ელენეს და ვარ?
მერე რა მოხდა? იმის გამო, რომ და ვარ მისი,
ელენეს სირცხვილს, დავიჯერო, მე მომკითხავენ?
რა გაეწყობა. ასე სურს და, დე, იყოს ასე.
მაგ დარდს იოლად მოვერევი, რადგან ყველაფერს
მინაზღაურებს, შვილო, შენი ბედნიერება.
სულ მალე შენ და აქილევისი... აგერ, თვითონაც.

გამოსვლა მისამე

აქილევისი, კლიტემნესტრი

აქილევისი

უკვე დათანხმდა, ქალბატონო, აგამემნონი.
არავეითარი განმარტება არ უთხოვია,
უსიტყვოდ მენდო, უსიტყვოდვე ამბორმყო მერე
და ამ ამბორით ქორწინების დასტური მომცა.
მაგრამ თუ იცით, რა ბედნიერ ფეხზე მოსულხართ?
თურმე წყალობით გადმოგვხედავს სულ მალე ზენა.
დიახ, კალხასმა, ეს წუთია, სახალხოდ გვამცნო,
რომ ერთ საათში გამწყრალ ღმერთებს შემოგვირიგებს:
თურმე იმავე წამს გაგვეხსნება გზა ტროასაკენ,
ნებტუნს და ქარებს რაწამს მსხვერპლი შეეწირებათ.
მისნის სიტყვებზე იალქნები უკვე აუშვეს
და აზიისკენ მიაბრუნეს ყველა ზომალდი.
მე კი მერჩია, ცოტაც კიდევ ეტლიათ ქარებს,
მხოლოდ ჰიმნევისის ჩირალდანთა დაგზნების შემდეგ
მინდა აეუშვა ჩემი აფრა და სინანულით
გამოვეთხოვო ჩემთვის ეგზომ ბედნიერ ნაპირს.
მაგრამ თან წასვლაც მიხარია: უნდა ტროელთა
სისხლით დავბეჭდო საქორწინო ჩვენი კავშირი
და იმათ სახელს, ვისაც ახლა ჩემი სახელი
დაუკავშირდა, სამარცხვინო მოვწმინდო ლაქა.

გამოსვლა მეოთხე

აქილეესი, კლიტემნესტრე, იფიგენია, ტრიფილე,
დორისი, ეგინე

აქილეესი

მეფის ასულო, საბოლოო სიტყვა თქვენზეა,
თუ დასტურს ბრძანებთ, სამსხვერპლოსკენ გავემართებით,
რომ ჩემი ბედი სამუდამოდ დაგიკავშიროთ.

იფიგენია

ბატონო ჩემო, სანამ წავალთ, გთხოვთ მომისმინოთ.
მსურს სიყვარულის საწინდარი მივიღო თქვენგან,
წინასწარ დედას ვეთათბირე და ნება დამართო.
მეფის ასული ერიფილე იცით, ვინც არის.
მის შუბლს შეხედეთ და მიხვდებით, რა მოდგმისაა.
რაც ჩემთან ცხოვრობს, თვალზე ცრემლი არ შეშრობია.
თქვენ იცით მისი მწარე ხვედრი. მიზეზი თქვენ ხართ.
დღეს მე თვითონაც, რისხვისაგან დაბრმავებულმა,
შეურაცხყოფა მივაყენე ტყუილუბრალოდ
და ახლა მინდა ჩემი ცოდვა გამოვისყიდო
მისი ტანჯვის და მწუხარების შემსუბუქებით.
მაგრამ მე მასზე ხელი არ მაქვს, თქვენი ტყვე არის
და ამიტომაც ძალმოსილი მხოლოდ თქვენა ხართ,
მე ერთი რამე შემიძლია: შემოგავედროთ.
გემუდარებით, დაუბრუნეთ თავისუფლებამ
თქვენ ოლონდ ბრძანეთ და თავისით დაცვივდებიან
ეს ბორკილები, რომლებზედაც ცრემლი მიღვრია.
ამით დაიწყოს ბედნიერი დღე დღევანდელი,
დე, ჩვენს სიხარულს ნუ მოაპყრობს მწუხარე მზერას.
დე, ყველამ ნახოს, მეფე, ვისაც მე ვეუღლები,
მხოლოდ შიშსა და მხოლოდ სიკვდილს არ თესავს მუდამ,
ნახონ, როგორი მოწყალე და ლმობიერია,
მის სისასტიკეს როგორ აცხრობს მეუღლის ცრემლი.

ერიფილე

რისხვას, რომელიც დაატეხეთ უბედურ ლესბოსს,
ჩემი შეპყრობა და მწუხარე ტყვეობა მოპყვა.

გთხოვთ, მოწყალეო ხელმწიფეო, მოისხით ძადლი, განკურნეთ ჩემი უდიდესი ტკივილთაგანი.

აქილეესი
ტკივილთაგანი?

ერიფილე

დანარჩენით თავს არ შეგაწყენთ. გემუდარებით, ამარიდეთ ეს სატანჯველი, ვუყურო იმათ ნეტარებას, ვინც მე მღევნიდა და ვისაც ჩემი სამშობლოსთვის სიკვდილი მიაქვს. ყოველი მხრიდან მუქარის და ზავის ხმა მესმის, ვხედავ ელადა აღმდგარია მის დასამხოზად, ვხედავ, ჰიმნეესი (მე რომ ტანჯვა გამიასკეცდეს) მის დასახანძრად საქორწინო ჩირაღდანს გინთებთ. გთხოვთ, მომცეთ ნება გაგეცალოთ თქვენც და ავლისსაც და უთვისტომომ, ყველასაგან მივიწყებულმა, სხვაგან დავმარხო მთელი ჩემი უბედურება, რომლის შესახებ მხოლოდ ცრემლი ვერაფერს გეტყვით.

აქილეესი
მაშ, წამობრძანდით, მშვენიერო მეფის ასულო, ის, რაც თქვენ გნებავთ, ხალხის თვალწინ უნდა გაკეთდეს. დაე, იმ წამმა, ნეტარება რომ მოაქვს ჩემთვის, თქვენც მოგიტანოთ სანატრელი თავისუფლება.

გამოსვლა მახუთა

კლიტემნესტრე, აქილეესი, ოფიგენია, ერიფილე,
არკასი, ეგინე, ღორისი

არკასი

თქვენი მეუღლე გატყობინებთ, რომ ყველაფერი მზადაა უკვე საღვთო წესის აღსასრულებლად, და სამსხვერპლოზე ელოდება იფიგენიას. ბატონო ჩემო, გევედრებით, იხსენით იგი.

აქილევესი
ვინ უნდა ვიხსნა?

კლიტემნესტრე
ვატყობ, რაღაც საშინელს ამბობს.

არკასი
ახლა თქვენს გარდა ველარავინ ველარ დაიცავს.

აქილევესი
ვისგან მიბრძანებთ, რომ დავიცვა?

არკასი
რა გზა მაქვს, გეტყვით.

სანამ შემეძლო, ვუნახავდი ამ საიდუმლოს,
ახლა კი, როცა თვალსახვევიც, ცეცხლიც, ლახვარიც
მზად არის უკვე, უთქმელობა არ შემეძლია.
თუ უნდა, მომკლას.

კლიტემნესტრე
ავიხსენით. შიშით ვკანკალებ.

აქილევესი
თქვით ყველაფერი, ხელს ვერავინ შეგახებთ, მენდეთ.

არკასი
თქვენ მისი საქმრო, თქვენ კი დედა ბრძანდებით მისი.
ო, არ გაუშვათ მამამისთან იფიგენია!

კლიტემნესტრე
რატომ?

აქილევესი
რის გამო?

არკასი
უნდა მსხვერპლად შესწიროს ღმერთებს,
ამისთვის იხმობს.

აქილევსი

ვინ შესწიროს, იფიგენია?

კლიტემნესტრე
თავისი შვილი?

იფიგენია

მამაჩემო!

ერიფილე

ჰოი, ღმერთებო,

ეს რა შევიტყვეთ!

აქილევსი

ვინ იქნება ეს მოისმინოს
და არ შეძრწუნდეს! დაჯერებაც არ შემიძლია!

არკასი

ნეტავ, თქვენსავით მეც შემეძლოს არ დავიჯერო.
ასეთი მსხვერპლი მოითხოვეს მისგან ღმერთებმა,
რომლებიც პარისს მფარველობენ და უამისოდ,
როგორც გვეუწყა, არ გვაძლევენ ქარსა და ტროას.
სხვა შესაწირავს არ იღებენ.

კლიტემნესტრე

ნუთუ ღმერთები

ასეთ ამაზრზენ, გაუგონარ მკვლელობას გეთხოვენ?

იფიგენია

რა დავაშავე სამაგისო, რომ ასე მსჯიან!

კლიტემნესტრე

მოკვლას უპირებს! აი, თურმე რა ედო გულში!
ამიტომ იყო, რომ სამსხვერპლოს არ მაკარებდა!

იფიგენია

ხედავთ, რა ქორწილს გვიმზადებდნენ თურმე ღმერთები!

ა რ კ ა ს ი

ქორწილიც თვითონ მოიგონა. ჩამოგიტყუათ.
მთელმა ბანაკმაც ასე იცის.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ე

ბატონო ჩემო,
აჰა, თქვენს ფერხთით დამხობილი მუხლებს გიკოცნით.

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი (წამოაყენებს)

ო, დედოფალო!

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ე

რას დავეძებ ჩემს დედოფლობას,
დედა ვარ, დედა, ჩემი შვილი უნდა წამგვარონ
და არ მრცხვენია ჩემი შვილის მხსნელს დავუჩოქო.
ნუთუ ასეთი სასოებით ამისთვის ვზრდიდი!
იხსენით იგი! უნდა იხსნათ! გმართებთ, რომ იხსნათ!
თქვენი სასძლოა, მეუღლეა და მას გართმევენ!
თქვენი სახელით მოიყვანეს აქ სასიკვდილოდ,
ავლისში თქვენთვის ჩამოვიდა, თქვენ რომ ენახეთ!
ნუთუ დაუშვებთ, სამსხვერპლოზე რომ აიყვანონ
და აღასრულონ უღმობელი ღმერთების ნება!
ქვეყნად თქვენს მეტი არავინ ჰყავს, თქვენა ხართ მისთვის
მამაც, მეუღლეც, ღმერთებიც და თავშესაფარიც.
სახეზე გატყობთ, შეგძრათ მისმა უბედურებამ.
შვილო, ცოტა ხნით მეუღლესთან დაგტოვებთ მარტოს,
ბატონო ჩემო, ჩემს მოსვლამდე ნუ წახვალთ ნურსად.
მინდა სასწრაფოდ ვნახო ჩემი მზაკვარი ქმარი
და ეს ბალღამი მის წინაშე ამოვანთხიო.
დაე, სხვა მსხვერპლი გამონახოს კალხასისათვის.
შვილო, თუ შევძელ, გამოვიხსნი მათი ხელიდან,
ვერა და მაშინ თქვენთან ერთად დავიღუპებთ.

აქილევსი, იფიგენია

აქილევსი

გაოგნებისგან ველარ ვიძვრი, ხმას ველარ ვიღებ.
 მაშ, არ ცნობიათ აქილევსი, თუ ეს გაბედეს.
 რად დამიჩოქა დედოფალმა, რაში დასჭირდა?
 თავის ასეთი დამცირება რატომ ინება?
 მეც არანაკლებ დამამცირა თავისი თხოვნით.
 თქვენ რომ დაგიცვათ, ეს ხომ ჩემი წმინდა ვალია
 და მაგ საქმეში შეუძლია უთქმელად მენდოს,
 განა მაგისტვის მე ვისიმე თხოვნა მჭირდება?
 ჩემი სიცოცხლის ნაწილია თქვენი სიცოცხლე
 და ჩემი თავის არდაცვაა თქვენი არდაცვა.
 სამართლიანი აღშფოთება მეტსაც მავალებს:
 დაცვა არ კმარა, საჭიროა შურისძიება.
 უნდა დავსაჯო, ვინც მზაკვრულად მახე დაგიგოთ,
 ჩემს სახელს ყოვლად უსინდისოდ ამოეფარა.

იფიგენია

საით მიდინართ? მოიცადეთ, მეც მათქმევივინეთ...

აქილევსი

რა? ვაპატიო მაგ ბარბაროსს შეურაცხყოფა?
 ვერ ხედავს, სისხლის დასადვრელად სად წამოვედი
 მისი პირადი საქმის გამო, მისი რძლის გამო?
 ან ის არ იცის, რამოდენა შრომა გავწიე,
 ბერძენთა ლაშქრის წინამძღოლად რომ აერჩიათ,
 თუმცა აქ მყოფი ოცი მეფე ეტოქებოდა?
 ყველა ამისთვის და იმ დიდი გამარჯვებისთვის,
 მის ძმას რომ სირცხვილს ჩამორეცხავს, ხოლო მას თვითონ
 დიდებასა და უზარმაზარ ალაფს მოუტანს,
 ერთადერთ პატივს მოვითხოვდი, ერთადერთ ჭილდოს —
 თქვენი მეუღლე გავმხდარიყავ. და, აჰა, ხედავთ?
 ეგ სისხლისმსმელი, ეგ თაღლითი, ფიცის გამტეხი

თქვენს ქმრად კი არა, თქვენს ჯალათად მეპატიჟება
იმ სამსხვერპლოზე, სადაც ვითომ ქორწილს მიმართავს,
თურმე საცოლე ტარიგივით უნდა დამიკლას
და მაცქერინოს, გულს მკერდიდან როგორ ამოგლეჯს,
თან ხმა დაყაროს, რომ ეს ჩემი დასტურით მოხდა!
წუხებელ რომ ბედზე არ მომესწრო ავლისს ჩამოსვლა,
ხედავთ, დღეს თურმე რა სისხლიან ქორწილს მართავდა?
ვინ დაგინსნიდათ მაგ უწყალო მხეცის ხელიდან
როგორ ამაოდ დამიწყებდით თვალებით ძებნას
სამსხვერპლოს ბჭიდან და როდესაც ჯალათის დანა
შეგეხებოდათ, ლალატისთვის მე დამწყევლიდით,
გეგონებოდათ, რომ მე თვითონ ჩამოგიტყუეთ.
უნდა სახალხოდ დაისაჯოს მაგის გულისთვის
თქვენც, ქალბატონო, ქმრის ღირსება თუ რამედ გიღირთ,
ჩემი განზრახვის შესრულებას წინ არ აღუდგეთ.
უნდა გაიგოს მაგ ურჩხულმა, ვინ შეუტრაცხყო,
ვისი სახელით ისარგებლა ასე ბოროტად.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

თუკი ნამდვილად გიყვარვართ და ხათრი გაქვთ ჩემი,
მაშინ მოიღეთ მოწყალება და შემისრულეთ
ერთი სურვილი, იმედია, არ მეტყვეთ უარს.
ეს გულმხეცი და ეს ურჩხული, როგორც უწოდებთ,
ფიცის გამტეხი, სისხლისმსმელი და ბარბაროსი
ჩემი მამაა და მინდა, რომ თქვენ ეს გახსოვდეთ.

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

დღეიდან იგი აღარაა ჩემს თვალში მამა,
დღეიდან თქვენი მკვლელია და სხვა არაფერი.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

და მაინც იგი, ვიშეორებ, მამაა ჩემი,
მამა, რომელსაც ვუყვარვარ და რომელიც მიყვარს.
არ მახსოვს, მისგან რომ ოდესმე გულს დამკლებოდეს,
მეგრძნოს სხვა რამე სიყვარულის და სითბოს გარდა,
და მეც მისდამი მოწიწება და სიყვარული

შევვისხლხორცე ბავშვობიდან და ღღემდე მომდეკს.
თქვენ გნებავთ, უცბათ ყველაფერი გადავივიწყო
და თქვენს უეცარ აღშფოთებას მხარი ავუბა?
არათუ ხელის გამოღება მის წინააღმდეგ,
მისი აუგის გაგონებაც არ შემოძლია
და კაცი მართლა ისე ძლიერ უნდა მიყვარდეს,
როგორც მიყვარხართ, ეს სიტყვები რომ ვაპატიო,
რომლითაც ახლა მამაჩემი მოიხსენიეთ.
რატომ გგონიათ, საკუთარი ნებით გამწირა,
რომელი მამა გაიმეტებს შვილს სასიკვდილოდ?
სიკვდილს მიმცემდა, გადარჩენა რომ შეძლებოდა?
მე თვითონ ვნახე, ცხარე ცრემლით როგორ ტიროდა.
რა ჯოჯოხეთი უტრიალებს გულში, ვინ იცის!
თუ გრძნობთ, რა ღღეში ჩავარდება, მის ასეთ ვარამს
თქვენი მტრობა და სიძულვილი რომ დაემატოს?

აქილეესი

თქვენ თურმე რისი გეშინიათ ყველაზე უფრო!
თითქოს საშიში არაფერი არ გვჭირდეს მეტი
ო, ეგ ურჩხული (სხვა სახელი ვერ მომინახავს)
იმასლა ცდილობს, რომ სასწრაფოდ კალხასს გადაგცეთ
და საქმე დროზე მოითაოს: ყელი გამოგჭრათ.
თქვენ კი თვითონვე არ მანებებთ, დაგიცვათ მისგან,
შიშით კანკალებთ, მყუდროება არ დავურღვიო.
ის გებრალებათ, ყველაფერი უკვე შეუუნდეთ,
ხოლო მე გზარავთ, მე სხვა გრძნობას არ აღვძრავ თქვენში.
განა ეს არის ჩემი ზრუნვის სამაგიერო?
ეს არის თქვენი სიყვარული?

იფიგენია

რა სასტიკი ხართ!

ნუთუ კვლავ ეჭვი გეპარებათ ჩემს სიყვარულში?
თვითონ ხედავდით, როგორ შევხვდი სიკვდილის მაცნეს,
არც კი გავფითრდი, ერთი ნაკვთი არ შემრხვევია.
ხომ ასე იყო? მაგრამ, აბა, მაშინ გენახეთ,
როდესაც მითხრეს, აქილეესმა გილალატაო.

ასე მეგონა, მიწა მეძრა, ცა ჩამომერღვა,
ვეცადე, მაგრამ თავი მაინც ვერ დავიოკე,
სიტყვების ღვარად გადმოხეთქა ჩემმა ვარამმა.
ყველას ბრალს ეღებდი განურჩევლად, უკვდავს თუ მოკვდავს.
ყოფილიყავით, თქვენ თვითონვე დარწმუნდებოდით,
თქვენი დაკარგვა რომ სიკვდილზე ძნელია ჩემთვის.
ვაგლახ, შეშურდათ ღმერთებს ჩემი ბედნიერება,
მე უკვე მათთან წილნაყარი მეგონა თავი,
ნეტარი ცეცხლი ზეცისაკენ მიმაქროლებდა.

აქილეესი

თუ თქვენთვის ასე ძვირფასი ვარ, ნუ ეძებთ სიკვდილს.

გამოსვლა მეზვიდე

კლიტემნესტრე, ოფიგენია, აქილეესი, იგიინე

კლიტემნესტრე

განწირულნი ვართ, განწირულნი, თუ არ გვიხსენით.

ვერ მოვახერხე, შემედწია აგამემნონთან.

სამსხვერპლოს ყველა შესასვლელთან მცველები დგანან
და მათთვის თავად აგამემნონს უბრძანებია,
რომ საკურთხევლის სიახლოვეს არ გამაკარონ.
ჩემი დანახვის ეშინია და მემალება.

აქილეესი

მაშ, მე მივალ და მოვახსენებ, რაც საჭიროა.

ერთი გაბედონ და შესვლაზე უარი მითხრან.

იფიგენია

ღედა, როგორმე დააკავეთ... ბატონო, საით?

კლიტემნესტრე

რა გიღევთ გულში, შვილო ჩემო?

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

გთხოვთ, არ გაუშვათ,
განა ვერ ხედავთ, როგორაა გაშმაგებული?
ახლა მაგათი ერთად შეყრა არ შეიძლება.
ბატონო ჩემო, გევედრებით, ნუ მისცალთ მასთან,
ახლა ვერ შეძლებთ, ისაუბროთ გულდამშვიდებით,
გაფიცხებულნი ზედმეტს ეტყვიან ერთიმეორეს
და, რომ დაგიტომოთ, სიამაყე არ მისცემს ნებას,
ატრევისის ძეთა სიამაყე ხომ ცნობილია...
ჯობს, ჩვენ გვაცალოთ. სადაცაა აქ მოვა თვითონ,
ჩემი არმისვლა გააკვირვებს და მომაკითხავს,
აქ კი მოისმენს დედის მოთქმას და მე თვითონაც
ვეცდები, თქვენი მწუხარების მესიტყვე ვიქნე.
ოღონდ თავს უნდა მოერიოთ და არ გამოჩნდეთ,
ნუთუ არ გნებავთ, რომ ვიცოცხლო? ვიცოცხლო თქვენთვის?

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

დე, ასე იყოს. ვნახოთ ერთი, რა გამოგივათ.
კარგად უთხარით, შეისმინოს კეთილი რჩევა,
შეაგნებინეთ, რომ ყველასთვის ასე აჯობებს,
თქვენთვის, ჩემთვის და თვითონ მისთვის პირველ ყოვლისა.
მაგრამ უაზრო ლაპარაკში დროს რატომ ვკარგავ,
უკეთესია, წავიდე და საქმეს ვეწიო.

(კლიტემნესტრეს)

თქვენ ნუ იღელვებთ, ქალბატონო, ნურც ერთი წუთით.
ჯობს დაისვენოთ, გზაში, ალბათ, დაიღლებოდით.
პირობას გაძლევთ, რომ იცოცხლებს თქვენი ასული,
მისნის სიტყვაზე უფრო მეტად ჩემს სიტყვას ენდეთ.
წინ თვით ღმერთები რომ აღმიდგნენ, ჩემსას გავიტან.

გამოსვლა პირველი

ერიფილე, დორისი

დ ო რ ი ს ი

აღბათ, სიშმაგე დაგეუფლათ, თორემ ეს რა თქვითი როგორ ვირწმუნო, თითქოს მართლა შეგშურდათ მისი, ჭკუათამყოფელს ახლა მისი ვის შეშურდება, ერთი საათის სიცოცხლედა დარჩა საცოდავს, თქვენ კი, ახლო, ახლა მშურსო, დაგიყინიათ.

ე რ ი ფ ი ლ ე

გარწმუნებ, დორის, რომ ასეა, სიმართლეს ვამბობ. მშურს და არასდროს მშურებია ამაზე ძლიერ. გაცუდდა ჩემი მოლოდინი, წახდა იმედი, თვით საფრთხეშიაც ბედი სწყალობს, უფრო აღზევდა! ხომ დაინახე, აქილევესი რა დღეში იყო? დიდებულ მხოლოდ აქილევესის ცრემლი ეყოფა. დიახ, ეს გმირი, ყველა სხვისთვის თავზარდამცემი, იგი, ვის გულსაც სიბრალული არ ეკარება, რადგან სიყრმეში — თუ სწორია, რასაც ყვებიან — დათვებისა და ლომ-ვეფხვების სისხლს აწოვებდნენ, იგი, ვის თვალშიც არ უნახავს ცრემლი არავის, სახეშეშლილი გულმდუღარედ ტიროდა მისთვის, შენ კი იბრალე. მის ადგილას მე ვყოფილიყავ, არავინ ჩემზე ბედნიერი არ იქნებოდა, სიამოვნებით ავიტანდი ყოველგვარ ტანჯვას და სულს დავლევდი აქილევესის ერთი ცრემლისთვის. მე რომ ვკვდებოდე მის მაგიერ... თუმცა, რას ვამბობ, ის არ მოკვდება ვინ, ვინ მოკლავს იფიგენიას? თითსაც ვერავინ დააკარებს, აი, შენ ნახავ; მას აქილევესი მოსაკლავად ვინმეს დაუთმობს? აი, შენ ნახავ, ის მისნობაც ყალბი იქნება, მხოლოდ იმისთვის მოიგონეს იგი ღმერთებმა,

სულ სხვა დიდებით რომ შემოსონ იფიგენია
და კიდევ უფრო აამაღლონ მიჯნურის თვალში.
სუყველაფერი ჩვენს გარშემო იმას გვაუწყებს,
რომ სასიკვდილო განაჩენი არ შესრულდება.
დანთებულია სამსხვერპლოზე კოცონი უკვე,
მაგრამ არავინ ჯერ არ იცის, მსხვერპლის სახელი.
არც ერთმა კაცმა მთელ ბანაკში! შენ გესმის, დორის?
ეს იმას ნიშნავს, მამამისი ყოყმანობს ისევ.
როცა ერთბაშად ყველაფერი მიეძალება —
მისი მეუღლის გააფთრება, შვილის ცრემლები,
გულფიცხი სიძის მუქარა და, რაც მთავარია,
სისხლის ძახილი საკუთარი სისხლის ძახილი
გაუძლებს ამას? განაჩენი არ შესრულდება.
სხვა ვარსკვლავზეა გაჩენილი იფიგენია,
მე, მხოლოდ მე ვარ უბედური, ვარ და ვიქნები.
როგორ გავბედო...

დორისი

ქალბატონო, რამეს აპირებთ?

ერიფილე

თავად არ ვიცი, რა მაკავენს, ავდგე ახლავე
და მთელი მათი საიდუმლო ქვეყანას მოვდო.
რაც გავიგონე და რაც ვნახე, ვთქვა ყველაფერი.
ვაუწყო ბანაკს, როგორ ჯიბრში ჩაუდგნენ ღმერთებს,
მათ წინააღმდეგ შეთქმულება როგორ მზადდება.

დორისი

საშინელება განგიზრახავთ.

ერიფილე

ვიხსნიდი ტროას!

ბერძნებზე ჩემი ტყვეობისთვის შურს ვიძიებდი!
არ ეცლებოდათ აზიაში გადასასხდომად,
ახლავე სამკვდრო-სასიცოცხლოდ თუ წაკვიდებდი
აქილევსსა და აგამემნონს, ავშლიდი ბანაკს!
რას დაეტკებოდრი, ერთმანეთზე რომ აღმართავდნენ

ჩემი სამშობლოს შესამუსრად აღებულ მახვილს!
ო, ილიონში რა ზეიმი გაიმართება...

დო რ ი ს ი

ფენის ხმა ისმის. კლიტემნესტრე გვიახლოვდება.
უნდა დამშვიდდეთ, ქალბატონო, ან გაერიდოთ.

გამოსვლა მეორე

კლიტემნესტრე, ეგინე

კლიტემნესტრე

არა, ჩემს ასულს ვერ შეეხვდები, არ შემიძლია.

არ ესმის ჩემი. თავის თავი არ ენანება.

მამამისს უკვე აპატია დანაშაული

და არ მასვენებს, მეხვეწება, მეც ვაპატიო.

საკვირველია, არ აპყრია მამაზე გული,

ეს კი, ეს მხეცი, რითი უხდის სამაგიეროს,

ერთი სული აქვს, დასაკლავად როდის წაიყვანს!

მოვა და ნახავ, საყვედურით აქეთ ამავსებს.

აი, მოვიდა. კვლავ მოირგებს სიცრუის ნიღაბს.

ისე შეეხვდები, არაფერი არ ვიცი ვითომ.

გამოსვლა მესამე

ავამეზონი, კლიტემნესტრე, ეგინე

ავამეზონი

აქ რას აკეთებთ, ქალბატონო, ვის ელოდებით?

ეს როგორ მოხდა, ქალიშვილი გვერდით რომ არ გყავთ?

არკასმა უკვე მოახსენა, რაც დავაბარე?

მერე? სად არის? ასე რატომ დაიგვიანა?

თუ თქვენ აკავებთ? გადაწყვიტეთ, არ გამოუშვათ,

სანამ არ მოგცემთ სამსხვერპლოზე წამოსვლის ნებას?

თქვით.

კლიტემნესტრე

არაფერი არ აბრკოლებს წამოსასვლელად.
თქვენ თვითონ არა გაბრკოლებთ რა?

აგამემნონი

მე, ქალბატონო?

კლიტემნესტრე

უკვე მზადაა ყველაფერი?

აგამემნონი

დიახ, მზადაა.

სამსხვერპლო უკვე მორთულია. კალხასი იცდის.
მეც მოვათავე ჩემი საქმე. იგი კი არ ჩანს.

კლიტემნესტრე

მსხვერპლის შესახებ არაფერი არ გითქვამთ ჩემთვის.

აგამემნონი

რა უნდა მეთქვა? როცა ერთად ამდენ საზრუნავს...

გამოსვლა მეთხუ.

იფიგენია, აგამემნონი, კლიტემნესტრე, ეგინე

კლიტემნესტრე

ჩქარა შემოდით, შვილო ჩემო, თქვენ გელოდებით.
მიდით, მადლობა მოახსენეთ მოყვარულ მამას,
თვითონ მობრძანდა, სამსხვერპლოზე რომ წაგიყვანოთ.

აგამემნონი

რა სხვანაირად ლაპარაკობთ... ამას რას ვხედავ!
ტირიხართ, შვილო? პირს მარიდებთ? რატომ? რა მოხდა?
ეგებ თქვენ მითხრათ, ქალბატონო? თქვენც, თქვენც ტირიხართ?
არკასმა გამცა! მე ვუჩვენებ...

იფიგენია

მამა, დამშვიდდით.

ტყუილად შფოთაეთ, არავისაც არ გაუციხართ.
 თქვენ იცით, ჩემთვის თქვენი სიტყვა რომ კანონია
 და უყოყმანოდ შევასრულებ, რასაც მიბრძანებთ.
 თქვენ მომანიჭეთ სიცოცხლე და თქვენია იგი,
 ძალგისთ უკანვე დაიბრუნოთ, თუ დაგჭირდებათ,
 არ წამოსცდება საყვედური თქვენს ასულს თქვენზე.
 ისევე მშვიდად, დრტყინვისა და ცრემლის გარეშე,
 როგორც ოდესღაც შეეხვდი თქვენგან არჩეულ საქმროს,
 შეეხვდები სიკვდილს, სამსხვერპლოზე მორჩილად ავალ
 და მოწიწებით თავს დაეუხრი კალხასის მახვილს.
 მაგრამ თუ ჩემი მორჩილება, მამავ ბატონო,
 უკეთეს ჯილდოს იმსახურებს, თქვენ ასე ფიქრობთ,
 მაშინ გავბედავ და ყველაფერს გულწრფელად გეტყვით:
 ვარდებით იყო მოფენილი ჩემი ცხოვრება,
 ამიტომ მასთან განშორება ძალიან მიმძიმს,
 როგორ მეგონა, თუ ასეთი ბედი მეწერა
 და სიკვდილამდე ასე მცირე მანძილი მედო.
 მამა, მე ის ვარ, ვინც პირველად თქვენს სიცოცხლეში
 თქვენ დაგიძახათ სანატრელი სახელი: მამა;
 ის ვარ, ვისთვისაც ამ სახელის გაგონებაზე
 მხურვალე ლოცვა აღუვლინეთ მწყალობელ ღმერთებს;
 ის ვარ, ვისზედაც დაიხარჯა, ვინც მიიკუთვნა
 თქვენი პირველი მამობრივი ალერსი, მამა.
 განსოვთ, როგორი ალტაცებით გისმენდით ხოლმე,
 როცა მომავალ ლაშქრობათა ამბავს ყვებოდით,
 და ახლაც, ტროის დასაპყრობად რომ წამოიხვედით,
 მე წინასწარვე ვზეიმობდი თქვენს გამარჯვებას.
 ვინ იფიქრებდა, რომ ღმერთები თუ მოიხრები
 ამ გამარჯვების პირველ მსხვერპლად მე ამირჩევდნენ.
 ნუ გეგონებათ, თითქოს ამას იმიტომ ვამბობ,
 რომ შემადრწუნა აღსასრულის მოახლოებამ.
 ნუ გეშინიათ, არ შეგარცხვენთ თქვენი ასული,
 იგი თქვენს სახელს თქვენზე ნაკლებ არ უფრთხილდება.
 მე რომ საკუთარ სიცოცხლეზე ვზრუნავდე მხოლოდ,
 ამ ლაპარაკით თავს ნამდვილად არ შეგაწყენდით,
 მაგრამ თქვენ იცით, ჩემთანაა გადაჯაჭვული

დედაჩემის და ჩემი საქმროს ბედნიერება.

მეფე და გმირი, ვინც ნამდვილად ღირსია თქვენი, :
თავს ბედნიერად თვლიდა იმით, რომ ნება დართეთ
ჩემი მეუღლე გამხდარიყო, და არ ეგონა,
ამქვეყნად რამე თუ ერთმანეთს დაგვაშორებდა. . . .
მან უკვე იცის ყველაფერი და რა ღლეშია,
აღბათ, მიხვდებით. დედის ცრემლებს თვითონვე ხედავთ.
უმორჩილესად გთხოვთ შემინდოთ, მამავ ბატონო,
ეს მცირე ხარკი რომ გავუღე მათ მწუხარებას.

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

ჰო, მართალია. მე არ ვიცი, რა ცოდვის გამო
ასეთი მსხვერპლი მოითხოვეს ჩემგან ღმერთებმა,
თქვენი სიცოცხლე მოითხოვეს, ო, შვილო ჩემო,
პირდაპირ ითქვა სამისნოდან თქვენი სახელი.
არც დედათქვენის და არც თქვენი ხვეწნა-მუღარა
არ მჭირდებოდა იმისათვის, რომ მათ ხელთაგან
დამეხსნა ჩემი საკუთარი სისხლი და ხორცი.
რამდენი ხანი ცათა ნებას ვეუბრებოდი
და რა გადამხდა, ამას უკვე აღარ გიამბობთ,
ჩემს სიყვარულში, ვიცი, ეჭვი არ გეპარებათ.
წუხებლ არკასი გამოვუშვი თქვენს შესახვედრად —
თვითონვე გეტყვით — და წერილი გამოვატანე.
შემოგითვალეთ, რომ შინისკენ წასულიყავით.
ღავთმე პატივი, წოდება და ძალაუფლება,
სიტყვა გავტეხე, მთელ საბერძნეთს გადავუდექი,
მაგრამ განგებამ ეს იმედიც წამართვა, ხედავთ.
ვისაც ღმერთები გაწირავენ, ვინ რას უშველის?
აღარაფერი აღარ ძალმიძს, აღარაფერი.
ჯანყი ატყდება, კვლავ რომ რამე მოვიმოქმედო.
თუ გადაიგდო მორჩილების უღელი ხალხმა,
ყველას წაგვლეკავს, ამ სტიქიონს რა შეაჩერებს?
ბედს დავმორჩილდეთ. უკვე დაკრა თქვენმა საათმა.
იცოდეთ, შვილო, არც მე მომკლავს თქვენზე ნაკლებად
დანა, რომელიც თქვენ სიცოცხლეს გამოგასალმებთ,
ამიტომ ვბედავ... ნუ შემრისხავთ ამ თხოვნისათვის!

არ დაივიწყოთ, ვინა ხართ და ვისი შვილი ხართ.
უნდა იმგვარად შეხვდეთ სიკვდილს, რომ ღმერთებს შერაცხვეთ
და დაღვრილ სისხლში ჩემი სისხლი შეიცივნოს ერმა.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ე

არ უღალატეთ თქვენს დაწყვეტილ გვარსა და ჯილაგს,
თქვენშიც აყვირდა ატრეჯისის და თიესტეს სისხლი.
თქვენივე ნებით თქვენი შვილის ჯალათი გახდით,
ისღა გაკლიათ, რომ საზარელ ნადიმზეც მიხმობთ.
მთელი ჰკუა და მოხერხება გამოიყენეთ
ამ ბედნიერი მსხვერპლშეწირვის გასამართლავად.
თქვით, ხელი როგორ მოგიბრუნდათ, თქვე ბარბაროსო,
როდესაც შვილზე სასიკვდილო განაჩენს წერდით?
თავს ნუ გვაჩვენებთ, ვითომ გული შეგტყივით მასზე,
ცრემლებით გინდათ დამარწმუნოთ, რომ მართლა გიყვართ?
მიიზხარით, რამე გააკეთეთ მის დასახსნელად?
აიღეთ ხელში იარაღი? სისხლი დაღვართ?
რატომ ვერ ვხედავ ბრძოლის ველზე მიმოყრილ ცხედრებს?
რატომ ვერ ვხედავ ხმლებისა და შუბების ნალექს?
აი, საბუთი, რაც ნამდვილად დამარწმუნებდა
თქვენს ღირსებაში, შვილისადმი თქვენს სიყვარულში.
როცა გაუწყყეს სამისნოში ღმერთების ნება,
მისანს ბოლომდე ყველაფერი რად არ ჩაჰკითხეთ?
არ მჯერა, ისე უსამართლო იყოს განგება,
რომ ამ საშინელ, უბუნებო მკვლელობას გვთხოვდეს.
არა, ელენეს ცოდვისათვის თუ ვინმეს სჯიდით,
მისი ასული ჰერმიონე აქ არა გყავდათ?
დაე, ამ ფასად დაიბრუნოს მენელაოსმა
თავისი მრუში ნახევარი, თუ ვერ ელევა.
მისი გულისთვის რატომ უნდა გავიბო მკერდი
და ჩემი სისხლის უწმინდესი წილი დავღვარო?
მაინც რა გახდა ეს ელენე, რომ ვერ დაოკდა,
მთელი ევროპა და აზია შეაწორიალა?
უწინაც ბევრჯერ გვაწურვინა სირცხვილის ოფლი.
მენელაოსი არ ყოფილა მისთვის პირველი,
თვითონაც იცით, კალხასისგან გაქვთ განაგონი,

სანამ თქვენს ძმასთან, ჩემდა ჭირად, შეუღლდებოდი,
თეზევსთან იყო საიდუმლოდ ნაქორწინევი.
ღიახ, თეზევსის სარეცელი გაიზიარა
და მისგან ქალიც შეეძინა, მაგრამ უკვალოდ
გააქრო იგი. სად დამალა, არავინ იცის.
თუმცა ელენეს რას ვახსენებ, რა შუაშია.
არა, ელენეს გულისათვის შვილს არ დათმობდით.
ძმის სიყვარულსაც სულ ტყუილად მოიმიზეზებთ.
თქვენივე თავის სიყვარულით ჩადიხართ ამას.
გეამაყებათ, წინამძღოლად რომ აგირჩიეს
და საბერძნეთის ოცი მეფე გემორჩილებათ.
თქვენი პატივი! პატივი და ძალაუფლება!
აი, ღმერთები, ვისაც შვილი მსხვერპლად შესწირეთ!
ვერ მომატყუებთ, კარგად ვიცი თქვენი მიზანი:
შეინარჩუნოთ მბრძანებლობა, აი, რა გინდათ!
გინდათ, ამ მსხვერპლით მეტოქეებს თავზარი დასცეთ,
ვინღა გაბედავს, შეგეცილოთ წინამძღოლობას!
მე უძლური ვარ, ვერ ჩასწვდება ჩემი გონება
თქვენი ღალატის მთელ სიმდაბლეს და სისასტიკეს.
თქვენა ხართ მამა? თქვენი შვილი თქვენივე ხელით
გინდათ იმ ბოროტ, იმ კაცისმკვლელ ქურუმს მიჰგვაროთ,
რომ მან მახვილით გადაუხსნას გულის ფიცარი
და მფეთქავ გულზე მომავალი ამოიკითხოს.
მე კი მარტო და უნუგეშო უნდა დაგბრუნდე,
შვილის დიდების სანახავად სად წამოსული!
რა გულით უნდა გავიარო იმ გზაზე, სადაც
გუშინ ყვავილებს უფენდნენ და სურნელს უქმევდნენ.
იცოდეთ, სანამ ცოცხალი ვარ, არ დაგანებებთ.
და თუ ეცდებით, ბარბაროსო, ძალით წამგვაროთ,
მაშინ თქვენს ღმერთებს დღეს ორმაგი მსხვერპლი მიართვით!
მოდით, უწყალო მეუღლე და უწყალო მამავ,
მოდით, შეგვდექით ხელხმლიანი, ხელსისხლიანი
და შვილი ძალით ააგლიჯეთ დედას მკერდიდან!
წამოდით, შვილო, ამ ერთხელაც დამემორჩილეთ,
უკანასკნელად შეასრულეთ დედის ბრძანება.

გამოსვლა მახუთე

აგამენონი

აგამენონი

ეს იყო, რისიც მეშინოდა, ამას ველოდი,
ვიცოდი, ასეთ წივილ-კივილს რომ ამიტეხდა.
მაგრამ ნეტავი სხვა საშიში არა მჭირდეს რა
და ყველაფერმა ამ კივილზე გადაიაროს.
დიდო ღმერთებო, თუკი ასეთ მსხვერპლს მაქისრებდით,
ჯერ უნდა ჩემში მამობრივი გრძნობა ჩაგეკლათ!

გამოსვლა მებაჟისა

აქილევსი, აგამენონი

აქილევსი

ჩემამდე ერთმა უცნაურმა ხმამ მოაღწია,
მაგრამ მე იგი ნდობის ღირსად არ მივიჩნე.
ასე გადმომცეს (მიჭირს კიდევ განმეორება),
თითქოს სიკვდილი ემუქრება იფიგენიას,
თქვენი ბრძანებით უნდა მსხვერპლად შესწირონ ქალღმერთს
და სადაცაა დასაკლავად მიჰგვრიან კალხასს.
ამბობენ, თითქოს მეც გამრიეთ მაგ ბნელ საქმეში,
გამაბრიყვეთ და სატყუარად გამომიყენეთ,
რითაც ჩემს სახელს სამუდამოდ ჩირქი მოეცხო.
რას იტყვით, მეფევ, ამ ამბავზე, რა პასუხს მომცემთ?
არც თქვენ გდებთ პატივს ეგ ჭორები და მითქმა-მოთქმა.

აგამენონი

ძალიან უღებთ, ვალდებულად თუ მიგაჩნივართ,
ჩემს საქმეებზე ანგარიში თქვენ ჩაგაბარათ.
ამბის გაგება ნაადრევად მოგსურვებიათ,
მაშინ შეიტყობთ, როცა ლაშქარს გამოვუცხადებ.

აქილევესი

უკვე შევიტყვე! კარგად ვიცი, რასაც უპირებთ!

აგამემნონი

თუ იცით, რაღას მეკითხებით!

აქილევესი

ო, ღმერთო ჩემო!

თუ ვიცი, რაღას ვეკითხები! გაჩუმდით მაინც!

მთელ თქვენს სიმდაბლეს თქვენი პირით ნუ აღიარებთ!

არა, რას ფიქრობთ, დაგანებებთ მაგის ჩადენას?

გულხელს დავიკრეფ და ჩემს თვალწინ მოვაკვლევივინებთ?

ჩემი ღირსება, სიყვარული, მოვალეობა

დაუშვებს ამას?

აგამემნონი

მაგ სიტყვებში მუქარა მესმის.

თქვენ გავიწყდებათ, ვის მიმართავთ ასე უკმეხად.

აქილევესი

თქვენ გავიწყდებათ, ვის სიყვარულს ამცირებთ ასე.

აგამემნონი

ჩემი ოჯახის მესვეურად ვინ დაგადგინათ!

საკუთარ ასულს რას ვუბრძანებ, თქვენ უნდა გკითხოთ?

ალარ ვარ მამა? ან თქვენ იქნებ ქმარი ხართ უკვე?

თუ ჩემს უფლებას...

აქილევესი

ეს უფლება მე გადმომეცა,

როცა აღმითქვით, რომ თქვენს ასულს ცოლად მატანდით,

და არ დავუშვებ, თქვენი სიტყვა უკან წაიღოთ,

სანამ ძარღვებში სისხლი მიდგას, ეს არ მოხდება.

განა აქ ჩემთან საქორწინოდ არ ჩამოვიდა?

აგამემნონი

რაკი ასეა, ყველაფერი ღმერთებს მოჰკითხეთ.

ყველას მიუძღვის მაშინ ბრალი, ყველას, მთელ ზანაკს!
კალხასს, ულისეს, მენელაოსს, თქვენ...

აქილეოსი

მე?

აგამემნონი

თქვენ უფრო!

თქვენ არ იყავით, გაშმაგებით რომ მიილტვოდით
აზიისკენ და უქარობას ჰყვედრიდით ღმერთებს?
• სამართლიანი შიშისათვის რომ მამტყუნებდით
და ჯარს გადასდეთ საკუთარი სულწასულობა?
მე გამოსავალს გთავაზობდით მის დასახსნელად,
თქვენ კი არაფრის გაგონება არ მოინდომეთ,
მხოლოდ ერთ რამეს მოითხოვდით: ტროაში წასვლას.
წადით, ბატონო, გზას გაგიხსნით მისი სიკვდილი.

აქილეოსი

ღმერთებო, ნუთუ შეიძლება ამის მოთმენა?
ფიცის გატეხა არ იკმარა, ახლა ცილს მწამებს!
მაგ საფასურად მოვითხოვდი ტროაში წასვლას?
რას ვერჩი ტროას, ტროელებმა რა დამიშავეს,
რა დამრჩენია ფრიგიაში, ერთი მითხარით!
ჩემი უკვდავი დედის თხოვნა არ შევისმინე,
შეშფოთებული მამის რჩევას არ ვუგდებ ყური
და წამოვედი, თუმცა ისიც მშვენივრად ვიცი,
ტროაში სიკვდილს რომ მიქადის ყველა მისანი.
იქნებ სკამანდრის ნაპირიდან გემები დაძრეს
და თესალიის დასაპყრობად ჯარი გადმოსხდა?
თუ ლარისიდან და ან. ცოლი მომტაცა ვინმემ?
რისთვის მოვდივარ? რაზე უნდა ვიძიო შური?
თქვენთვის მოვდივარ, უმადურო, თქვენი საქმისთვის,
თუმცა წამოსვლა სრულებითაც არ მევალება,
თქვენთვის, ვინც ბერძნებს წინამძღოლად ავარჩევინე,
თქვენთვის, ვის გამოც გადავბუგე მთელი ლესბოსი,
სანამ თქვენ თვითონ მოასწრებდით ლაშქრის შეკრებას!
განა იმისთვის არ შევგროვდით ავლისს ყველანი,

რომ გამოვიხსნათ ელენე და ქმარს ჩავებაროთ?
მერედა რაო, თავის მტერი ხომ არ გვონივართ,
სხვისი მეუღლე დავიხსნა და ჩემი გავწირო?
თქვით, ამიხსენით, თქვენი აზრით ღირსების გრძნობა
მხოლოდ ატრიდებს გააჩნიათ და სხვას არავის?
იფიგენიას ვერ წამართმევთ, თქვენ ეს იცოდეთ,
მე მიყვარს იგი და მგონია, მასაც ვუყვარვარ,
მისი გულისთვის მოვიყვანე აქ ეს ლაშქარი,
მენელაოსი სრულებითაც არ მედარდება
და არც პრიამოსს, პარისსა და ელენეს ვიცნობ.
მენელაოსმა თავის ცოლი თვითონ დაიხსნას.
იმასაც ვნახავთ, რას გახდება უაქილევსოდ.
მე თქვენი ქალის სიყვარულმა ჩამომიყვანა,
სხვამ არაფერმა...

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

ჰოდა, წადით, დაბრუნდით უკან.
გიშვებთ და თქვენი ფიცისგანაც განთავისუფლებთ.
იქნებ როგორმე უთქვენოდაც ვიძიოთ შური,
იქნებ როგორმე უთქვენოდაც ავიღოთ ტროა.
არ წამოხვალთ და თქვენს მოსახვევს სულ სხვა მოიხვევს
და გამარჯვებით სხვისი შუბლი დაიდაფნება.
მაგ თქვენს ქედმაღლურ ლაპარაკზე ახლავე გატყობთ,
რად დამიჯდება ილიონში თქვენი წამოსვლა.
თქვენ გინდათ, მთელი საბერძნეთი თქვენ გმორჩილებდეთ,
ხოლო მე ერის წინამძღოლი ტყუილად მერქვას.
თქვენი ძალით და სიმამაციით გაამაყებულს
ტოლად არავინ მიგაჩნევართ, ზემოდან დაგემზერთ.
თავს რომ გვამადლით, ეს არაა შეურაცხყოფა?
მე ვამჯობინებ ნაკლებ მამაცს და უფრო მორჩილს.
წადით, გამშორდით, თქვენი რისხვის არ მეშინია,
ვაუქმებ აღთქმას, რაც აქამდე გვაკავშირებდა.

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

სწორედ მაგ აღთქმას უმადლოდეთ, თავს რომ ვიკავებ,
იფიგენიას მამა ხართ და ამან გიშველათ,

თორემ ბერძენთა წინამძღოლი ამ სიტყვის შემდეგ
შეურაცხყოფას ველარავის მიაყენებდა.

ჩემს ბოლო სათქმელს მოგახსენებთ და გაგეცლებით:
თქვენს ასულსა და ჩემს ღირსებას სისხლით დავიცავ
და თუ მახვილით მოუნდომებთ გაუპოთ გული,
ჩემს გულში უნდა გაიაროს ჯერ იმ მახვილმა.

გამოსვლა მუხვიდ

აგამემნონი

აგამემნონი

მორჩა, ეს საქმე გადაწყვიტა მისმა ჩარევამ.

იფიგენია ბევრად უფრო საშიში იყო.

როგორ ვგონა, ასე ჯიქურ რომ მომივარდა,

მისი გორიზი სიყვარულით შემაშინებდა?

პირიქით, სწორედ ახლა შეწყდა ჩემი ყოყმანი,

რის შეჩერებაც თვითონ სურდა, იმას აჩქარებს.

ახლა რომ უტბად ჩემი სიტყვა უკან წავიღო,

სიბრალულს შიშში ჩამომართმევს და თავს გაუვა.

ჰეი, მცველებო!

გამოსვლა მირვე

აგამემნონი, ევრიბატე, მცველები

ევრიბატე

რას გვიბრძანებთ.

აგამემნონი

როგორ მოვიქცე?

გავცე ბრძანება, სისხლიანი ბრძანება? შესდექ!

შესდექ, ცოდვილო! თქვი, ვის ებრძვი, რომელ მტერს ებრძვი,

ვინ არის იგი, სასიკვდილოდ ვისაც იმეტებ!

გულში ჩაუკრავს საწყალ დედას თავისი შვილი,

რომ ბოროტ მამას, ჯალათ მამას არ დაანებოს,

იგი კი ართმევს, თავის ნებით კისრულობს იმას,
 რაც ვერ იკისრეს ამ უბირმა ჯარისკაცებმა.
 თუმცა ბობოქრობს აქილევსი, მუქარით მიკლებს,
 მაგრამ ჩემს ნებას არ გადავა ჩემი ასული,
 უხმოდ, მორჩილად ელოდება მამის ბრძანებას
 და მასზე ერთი ავი სიტყვა არ დასცდენია.
 ამ მკრეხელური ალტყინებით რას ვითხოვ მისგან?
 მისი დაღვრილი სისხლისაგან რას გამოველი?
 რისი მიღწევა, რა დაფნების მოხვეჭა მინდა?
 ო, ყოვლისშემძლე ღვთაებანო, რად არ მოლბებით?
 მაგრამ რა შეთქმის მე უბედურს ღმერთების მიმართ,
 მათზე უწყალო თვითონვე ვარ ჩემი თავისთვის.
 არ შემძლია. უნდა გრძნობას დავემორჩილო.
 კანონიერი სიბრალულის არ უნდა შემრცხვეს.
 დაე, იცოცხლოს! მაგრამ თავს რომ ვიმცირობ ამით?
 გოროზ აქილევსს გამარჯვება როგორ დავეუთმო!
 ხომ ეგონება, რომ ფარ-ხმალი დამაყრევინა;
 ხომ ეგონება, მისი შიშით ვკანკალებ თითქოს...
 რა არის კაცი, რა მელის და მე რაზე ვშფოთავ!
 ამ საქმეს მოვრჩე და აქილევსს მერე მოვუვლი:
 სულ სხვა ვინმეზე გავათხოვებ იფიგენიას.
 მოკლედ, გადაწყდა. ევრიბატე, გაიქეც ჩქარა,
 ჩემს მეუღლეს და ჩემს ქალიშვილს სთხოვე, მობრძანდნენ.
 ნურაფრის შიში ნუ ექნებათ.

გამოსვლა მეცხრე

აგამემნონი

ა გ ა მ ე მ ნ ო ნ ი

დიდო ღმერთებო,
 თუ თქვენი ნება უცვლელია, მე რას გავხდები,
 რა შეუძლია საწყალ მოკვდავს თქვენს წინააღმდეგ!
 ამით ხომ უფრო გავაწვალე, ვერ კი დავიხსნი.
 ვიცი, თვითონაც კარგად ვიცი. მაგრამ, ღმერთებო,
 ნუთუ ესოდენ დიდი მსხვერპლი არა ღირს იმად,
 რომ თქვენი ნება ერთხელ კიდევ დამიდასტუროთ?

გამოსვლა მიათე

აგამენონი, კლიტემნესტრე, იფიგენია, ერიფილე,
ევრიბატე, ღორისი, მცველები

აგამენონი

უნდა ვიჩქაროთ, ქალბატონო, დრო ცოტა დარჩა,
გიბრუნებთ ასულს, წაიყვანეთ, გადაარჩინეთ,
დაუყოვნებლივ გაარიდეთ ბანაკს და ავლისს.
თან მცველებს გატანთ და უფროსად არკასს ეუნიშნავ,
შენდოს ჩვენთვის საკეთილო დანაშაული.
როგორმე ისე მოახერხეთ, რომ თქვენი ქალი
არავინ ნახოს. საჭიროა ლაშქარს ეგონოს,
რომ თქვენ წახვედით, ხოლო იგი ავლისში დარჩა.
უნდა სასწრაფოდ გაეცალოთ აქაურობას,
სანამ, ღვთის მადლით, ულისე და კალხასი დუმან.
გზა მშვიდობისა. დიდი ხანი აღარ მენახთ.
აბა, მცველებო, გააცილეთ.

კლიტემნესტრე

ო, ხელმწიფეო!

იფიგენია

ო, მამა!

აგამენონი

უნდა სამშვიდობოს გასვლა მოასწროთ,
ვიდრე კალხასი გაიგებდეს გაპარვის ამბავს.
მე კი ვეცდები დრო მოვიგო, კალხასთან მივალ,
ვთხოვ, მსხვერპლშეწირვა საღამომდე მაინც გადადოს.

გამოსვლა მეთერთმეტე

ერიფილე, ღორისი

ერიფილე

არა, ჩვენი გზა აქეთაა, წამოდრი, ღორის.

დორისი

მათ არ მიჰყვებით?

ერიფილე

სადაცაა გული წამივია.

მინც დაიხსნა აქილეესმა თავისი სატრფო.

რა ვქნა, გავჩუმდე და ბალღამი გულში ჩავიკლა?

არა, დავლუპავ, ან თვითონვე დავილუპები:

მათი გაპარვა უნდა კალხასს შევატყობინო.

მეხუთე მოქმედება

გამოსვლა პირველი

იფიგენია, ეგინე

იფიგენია

მე ნუ მაკავებ, დედაჩემთან მიდი, ეგინე.

დროა, წავიდე და ღმერთების რისხვა დავაცხრო,

თორემ ხომ ნახე, რა ამბავი დაატრიალეს,

აღტყმული მსხვერპლი რომ ხელიდან არ დასხლტომოდათ.

მთელი ბანაკი აღაშფოთა ჩვენმა გაქცევამ,

რა თავხედურად გავვაჩერეს, თვითონ ხედავდი,

ხმლებს და ჰოროლებს ზედ სახესთან გვიტრიალებდნენ.

ღვთის ანაბარა მიგვატოვეს ჩვენმა მცველებმა

და თავს უშველეს. დედაჩემმა გრძნობა დაკარგა.

გამიშვი-მეთქი, სულ ერთია, არა მიხსნის რა,

სანამ გრძნობაზე მოვიდოდეს, უნდა გავასწრო.

მამას ბრძანება გაუცია, კალხასს მიმგვარონ,

არადა თვითონ გამაპარა, თავისი ნებით.

ეგინე

ასე უეცრად რამ შეიცვალა? შეემთხვა რაშე? .

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

არ ვიცი, მგონი, აქილევსთან წაღაპარაკდა.
განრისხებულმა სწორედ ახლა არკასის პირით
შემომითვალა, არ ვახსენო მისი სახელი.
შეურაცხყოფა მიაყენა, როგორც ეტყობა.
ასე გასინჯე, ლაპარაკსაც მიკრძალავს მასთან.

ე გ ი ნ ე

ო, ქალბატონო!

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

რა სასტიკი განაჩენია!
ღმერთებმა უფრო შემიბრალეს: ისინი მხოლოდ
სიცოცხლეს მთხოვენ. რა ექნა, უნდა დავემორჩილო.
პოი, ზეცაო, აქილევსი!

გამოსვლა მეორე

აქილევსი, იფიგენია

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

გთხოვთ წამობრძანდეთ.
ნუ შეგაშინებთ მაგ უძლური ბრბოის ყაყანი,
ჩვენს დანახვაზე მოგუგუნე მათი ტალღები
გაიპობიან და მორჩილად გაგვატარებენ.
პატროკლე მოვა და ჩემს რჩეულ ლაშქარს მოიყვანს,
თანდათანობით ჩემს კარავთან შეგროვდებიან
თესალიელთა დანარჩენი მხედართმთავრებიც.
მალე თქვენს ირგვლივ განლაგდება მთელი სადროშო
მტკიცე გალავნად, აუღებელ ციხე-სიმაგრედ
და შეგეძლებათ სამშვიდობოს იგულოთ თავი,
ვინ გამიბედავს, წაგიყვანოთ ჩემი კარვიდან!
როგორ! ესაა, ქალბატონო, თქვენი სათქმელი?
არ გაგაჩნიათ სხვა პასუხი, ცრემლების გარდა?
ასეთი სუსტი იარაღის იმედზე ნუ ხართ!
აგამემნონმა უკვე ნახა ეგ თქვენი ცრემლი.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

ჩემი იმედი, ერთადერთი, ახლა ისაა,
რომ სამსხვერპლოსკენ სასიკვდილოდ მივემართები.

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

თქვენ? სასიკვდილოდ? გევედრებით, ნუ ამბობთ ამას.
ჩვენ წმინდა აღთქმამ სამუდამოდ დაგვაკავშირა,
ჩემთვის უთქვენოდ არ არსებობს ბედნიერება,
თქვენს ბედთანაა ჩემი ბედი გადაჯაჭვული.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

არა, ძვირფასო. ჩანს, ღმერთებმა სხვაგვარ განსაჯეს,
არ გვწერებია, ერთმანეთის ვყოფილიყავით.
დღეს სამსხვერპლოზე უნდა მოკვდეს იფიგენია,
თქვენი ბრწყინვალე მერმისისკენ გზა რომ გაგიხსნათ.
მამაცი ხელით იქ, ტროაში, დიდების ველზე
სულ მალე უხვი მოსავალი უნდა მოიძქოთ,
მაგრამ ავლისში ჩემი სისხლი თუ არ დაინთხა,
ის მოსავალი მოუსთვლელი დაგრჩებათ მარად.
ამაოდ სცადა მამაჩემმა, კალხასის სიტყვას
გადასულიყო: წინ აღუდგა მთელი ლაშქარი
რითაც ღმერთების განაჩენი კვლავ დადასტურდა.
მე თქვენ გაბრკოლებთ. გადალახეთ ეს დაბრკოლება,
გადააბიჯეთ მისინებისგან დადებულ სამანს
და მოუვლინეთ თქვენს სამშობლოს აღთქმული გმირი,
თქვენი ტკივილი მტრებისადმი რისხვად აქციეთ.
თრთის პრიამოსი. შეშფოთებით გვიყურებს ტროა,
დამფრთხალი ჩემი კოცონით და თქვენი ცრემლებით.
გაემგზავრეთ და საფუძვლამდე დაამხეთ იგი,
ტროელთა ქვრივებს აფრქვევინეთ ცრემლები ჩემზე,
მშვიდად მოკვდები იმ იმედით, რომ ეს ახდება.
თქვენი მეუღლე გავმხდარიყავ, მე არ მეღირსა,
მაგრამ სანაცლოდ სხვა დიდებას მიმზადებს ბედი:
მე ხალხის ხსოვნა თქვენს სახელთან დამაკავშირებს
და აქილევისის გმირობათა ბრწყინვალე ფურცელს

იფიგენიას დღევანდელი სიკვდილით გახსნის.
მშვიდობით, გმირო, ღვთისდარო და ღვთისგან შობილო!

აქილევესი

მე ჭერჭერობით არ ვაპირებ დამშვიდობებას.
ვიცი, მაგ მაღალფარდოვანი სიტყვების მიღმა
რაც იმალება: მამათქვენი გსურთ გაამართლოთ.
რაში მარწმუნებთ? რომ საცოლეს თუ მომიკლავენ,
მე ეს ამბავი დიდებას და დაფნებს მომიტანს?
იმავე დაფნებს, ილიონში რისთვისაც მგზავნით,
თქვენი დაცვით და გადარჩენით უკეთ მოვიხვეჭ.
რისი დიდება, სამუდამო სირცხვილი მელის,
სატრფო წამგვარონ, მომიკლან და ხმა ვერ გავიღო.
გრახობაც, გონებაც, ყველაფერი იმას მავალებს,
რომ თქვენ გაცოცხლოთ. წამომყევით, ნუ მახვეწინებთ.

იფიგენია

როგორი მამაჩემს გადავუდგე? გადავივიწყო
მოვალეობა, მშობლისადმი პატივისცემა?
სიკვდილს გადავრჩე და სიკვდილის ღირსი შევიქნე?

აქილევესი

კარგი, მითხარით, თქვენს მეუღლეს დაუჭერებდით,
ვისაც შეგრთავდათ მამათქვენი? მერე მე ვინ ვარ
შემომფიცა და ახლა უცებ გატეხა ფიცი?
მაშ, აქილევესი არაფერი აღარ ყოფილა!
მამის ბრძანებას ვასრულებო, რომ მეუბნებით,
მამინ არ იყო თქვენი მამა, როცა დაგვეწინდა?
ახლა უჭერებთ, ახლა, როცა მკვლელია თქვენი
და არა მამა? წამობრძანდით, ღრო აღარ ითმენს...

იფიგენია

რათ, იქნება ქალით გინდათ ჩემი წაყვანა!
ნუთუ არ კმარა, რა სიმწარეც მარგუნა ბედმა,
რომ თქვენი ხელით ეს სიმწარეც ზედ არ დამირთოთ?
ჩემს სიცოცხლეზე ნაკლებ გიღირთ ჩემი სახელი?

უკვე იმითაც ჩავიდინე მამის წინაშე
დანაშაული, რომ ვდგავარ და ვსაუბრობ თქვენთან.
ნუ მოინდომებთ, უარესი ჩამადენინოთ,
თორემ სიცოცხლეს მოვისწრაფებ აქვე, თქვენს თვალწინ,
ჩემი ღირსება რომ დავიცვა და ავირიდო
შველა, რომელიც თქვენ მოგაქვთ და მე არ მქირდება.

ა ქ ი ლ ე ვ ს ი

რაკი ასეა, არას გეტყვი, დაემორჩილეთ.
ვხედავ, სიკვდილი სანუკვარი ყოფილა თქვენთვის.
მოყვარულ მამას ძღვნად და მსხვერპლად მიართვით გული,
მისთვის რომ ფეთქავს, მე კი ვინ ვარ? არარაობა.
ჩემს სულს თანდათან მძვინვარების ცეცხლი ედება.
მიდით, წაბრძანდით სამსხვერპლოზე, რაღას აყოვნებთ.
მეც იქ გავჩნდები და თუ ღმერთებს სიკვდილი შიათ,
დავუცხრობ შიმშილს, მთელ სამსხვერპლოს ცხედრებით
მოვფენ.

ჩემს ბრმა სიყვარულს ვერაფერი ვერ დააოკებს,
თვითონ ქურუმში შეიქნება პირველი მსხვერპლი
და კოცონი რომ დაუნთიათ თქვენს დასაწვავად,
იმ კოცონს თქვენი ჯალათების სისხლით ჩავაქრობ.
მაგრამ, იცოდეთ, იმ საშინელ ორომტრიალში
თუ მამათქვენიც დაეცემა გულგანგმირული,
ეს მხოლოდ თქვენი მორჩილების ბრალი იქნება,
სხვა არაფრისა, მისი სისხლი მე არ მომკითხოთ.

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

ჯერ მოითმინეთ... მათქმევიინეთ... მიდის, წავიდა.
პოი, ზეცაო, რაკი ჩემი სიკვდილი გნებავს,
ნულარ მაწვალე, ბარემ მომკალ და გაათავე!
დაე, ჩემს გამო ნურვის სისხლი ნუ დაიღვრება!

კლიტემნესტრე, იფიგენია, ეგინე,
ევრიბატე, მცველები

კლიტემნესტრე

ვერ წამართმევენ, გინდ მოვიდეს მთელი ლაშქარი
ლაჩრებო, ყველამ მიღალატეთ!

ევრიბატე

ეს არ მოხდება.

თქვენ ოლონდ ბრძანეთ: უკანასკნელ სისხლის წვეთამდე
ვიბრძოლებთ თქვენთვის და თქვენს ფერხთით დავიხოცებით,
მაგრამ მარტონი რას გავხდებით. აბა, გახედეთ,
კარვის გარშემო რამოდენა ხალხი მოზღვავდა,
თან უწესრიგო ბრბო კი არა, მწყობრი ლაშქარი,
რომელიც ახლა მარტოოდენ კალხასს მორჩილებს.
მძინეუარებს მსხვერპლის მოლოდინში მთელი ბანაკი,
სანამ თავისას არ გაიტანს, არ დამშვიდდება.
უკვე შეფესაც აღარ ძალუძს მისი მოთოკვა
და ჩვენც გვიბრძანა, არ ახლოთო იარაღს ხელი.
უძღურები ვართ, ქალბატონო. რა შეგვიძლია?
ყოველი მხრიდან მტრებითა ვართ გარშემორტყმულნი.
ზათქით მოსკდება და წაგვლეკავს ეგ სტიქიონი,
რომელსაც თვითონ აქილევსი ვერ შეაჩერებს.

კლიტემნესტრე

მაშ, მკრებელური მძინეუარებით შეპყრობილები
შემოვარდნენ და მომისწრაფონ სიცოცხლე ბარემ,
რადგან ისე მყავს ჩემი შვილი გულში ჩაკრული,
მხოლოდ სიკვდილი თუ გამიხსნის მკლავების სალტეს.
სულს სხეულიდან სანამ ძალით არ ამომგლეჯენ,
ვერავინ შეძლებს... ვაი, შვილო...

იფიგენია

საბრალო დედა!

რომელ ვარსკვლავზე დავიბადე მე უბედური
არ გაგეჩინეთ ქვეყანაზე, თქვენთვისვე ჯობდა.
ბედს დამორჩილდით. ყველა თქვენი ცდა ამაოა,
რომელ ერთს უნდა შეებრძოლოთ, ლაშქარს თუ ღმერთებს.
გთხოვთ, ნუ წამოხვალთ, შეასრულეთ მამის ბრძანება.
უმწეო ქალი რას განდებით მძვინვარე ბრბოსთან.
თქვენს უნაყოფო ძალისხმევას უნდა ვუყურო,
ვუყურო, როგორ გაგათრევენ ჭარისკაცები.
გვედრით, დამხსენით ამ საზარელ სანახაობას,
ეს თვით სიკვდილზე უარესი იქნება ჩემთვის.
დე, აღასრულონ თავიანთი საქმე ბერძნებმა,
თქვენ კი წაბრძანდით, გაეცალეთ ავბედით ავლისს,
ჩემი კოცონის სიახლოვე თვალებს აგიწვავთ.
გეთხოვებით და უკანასკნელ ანდერძს გიბარებთ:
გაფიცებთ, დედა, ჩემს სიყვარულს, ჩემს თავს გაფიცებთ,
მამას ჩემს სიკვდილს ნურასოდეს წამოაყვედრით.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ე

როგორ, მაგ გულმხნეცს, ვინც კალხასის წერა გაგხადათ...

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

რაც კი შეეძლო, სულ იღონა ჩემს დასახსნელად.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ე

მან ყველაფერი გააკეთა, რომ მოეკალით.

მუხანათურად არგოსიდან ჩამოგიტყუათ...

ი ფ ი გ ე ნ ი ა

მას ჩემი თავი ზენამ მისცა და ზენა ართმევს.

მე, მართალია, ვკვდები, მაგრამ ორესტე გრჩებათ,

ჩემი ადგილი დედის გულში მან დაიკავოს,

დე, მწუხარებას ნუ მოგიტანთ მისი დედობა.

ხომ გესმით, უკვე მოუთმენლად გუგუნებს ხალხი.

უკანასკნელად ჩაგეკვრებით გულში და წავალ.

თქვენს უზენაეს სათნოებას ნუ უღალატებთ.

აბა, წამიძეხ, ევრიბატე, სამსხვერპლოსაკენ.

კლიტემნესტრე, ეგინე, შვილებო

კლიტემნესტრე

ო, არა, მარტოს არ გაგიშვებთ, მეც თან წამოვალ!
 ვზას არ მაძლევენ, გასასვლელში ხალხი ჩამდგარა.
 სისხლისმსმელებო, მოიკალით თქვენი წყურვილი!

ეგინე

საით გარბიხართ, ქალბატონო, არ გაგიშვებენ.

კლიტემნესტრე

მორჩა, გათავდა, სულ ამაოდ ვაწყდები კედლებს.
 მეცლება სული, მეცლება და კვლავ მიბრუნდება.
 ნუთუ ამდენჯერ შეიძლება ცოცხლადვე მოგკვდე?

ეგინე

თქვენ ის თუ იცით, ქალბატონო, ვის გაუციხართ?
 ო, გულზე გველი მიუთბია იფიგენიას,
 გველი, ასპიტი, არ დაინდო, დაშხამა ბოლოს!
 აქ მაინც რაღას ჩამოგყავდათ, შინ ყოფილიყო!
 თქვენი გაქცევა ერიფილემ აუწყა ბერძნებს.

კლიტემნესტრე

ჰოი, ურჩხულო, ვინ, რომელმა მეგერამ გშობა!
 ვინ ამოგიშვა ქეესკნელიდან, ბოროტო სულო!
 შენ ცოცხალი ხარ, შენ არ გკლავენ... ო, რომ შემეძლოს...
 მაგრამ რა მსხვერპლი დააყუჩებს ჩემს ტკივილს ახლა?
 ზღვაო, დასძარი ბობოქარი შენი ტალღები
 და ეს ლაშქარი გეშებითურთ უფსკრულში დანთქე!
 ანდა როდესაც ამ წყეული ნავსადგურიდან
 დაიძრებიან ხომალდები და გავლენ ზღვაში,
 ქარმა, რომელსაც სასოებით შესთხოვენ ზენას,
 ისე დაჰბეროთ, რომ ცოცხალი არვინ გადარჩეს!
 შენ კი, ო, მზეო, შენ, რომელმაც მაგ კაცისმკვლელში

იცან ატრევსის ქეშმარიტი ძე და მემკვიდრე,
აკრიფე შუქი, განერიდე მათ ბილწ ქმედობას,
როგორც ოდესღაც განერიდე ატრევსის ნადიმს!
ამასობაში, უბედურო, გულმკვდარო დედავ,
შენს ასულს უკვე სასიკვდილო რიდე დაჰბურეს,
აჰა, ყელს უწვდის მამისაგან ალესილ დანას,
კალხასი სისხლში მოსვრილია... ჯალათო, შესდექ!
შესდექ, ჯალათო! ეს ღმერთების სისხლი იღვრება,
ამ სისხლისათვის შურს იძიებს მეზთამტეხელი!
გესმით, ცა გრგვინავს, მიწა იძრა! ეს ღმერთი მოდის!

გამოსვლა მთხუთე

კლიტემნესტრე, არკასი, ეგინე, მცველები

ა რ კ ა ს ი

ღიახ, ღმერთია, ღმერთი იბრძვის თქვენს დასაცავად.
ეს აქილევსმა აღასრულა, ცას რაც შესთხოვეთ.
სამსხვერპლოს ირგვლივ განლაგებულ ბერძენთა წყობა
მსწრაფლ გაარღვია და კალხასის წინ აღიმართა.
ქურუმი დაფრთხა, მსხვერპლშეწირვა კვლავ გადაიდო,
ისმის მუქარა, წყევლა-კრულვა, ელავს მახვილი.
აქილევსისა და პატროკლეს თანამებრძოლნი
თქვენი ასულის ირგვლივ დგანან შეუვალ კედლად,
თავს გაწირავენ და არავის არ დაუთმობენ.
წამოსასხამი აიფარა აგამემნონმა,
რომ ამ სისხლისღვრას არ უყუროს, ან ცრემლებს მალავს.
კარგი იქნება, ქალბატონო, თქვენც წამობრძანდეთ,
იქ თვითეული თქვენი სიტყვა ბევრს ნიშნავს ახლა,
ამით აქილევსს კიდევ ახალ მომხრეებს შესძენთ.
თვითონ მიბრძანა, მოვსულიყავ თქვენს წასაყვანად.
ნუ გეშინიათ.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ე

მეშინია? წავილეთ ჩქარა.

ახლა ყველაზე დიდი საფრთხეც წარბს ვერ შემინხრის,
მიდი, მოგყვები... მაგრამ, ვაჰმე! ულისე მოდის.
ულისე მოდის. მორჩა, არკას! იგი მკვდარია.

გამოსვლა მუხამბე

ულისე, კლიტემნესტრე, არკასი, ეგინე, მცველები

ულისე

დამშვიდდით, იგი ცოცხალია, ღმერთები დაცხრნენ
და ასულს უკან გიბრუნებენ.

კლიტემნესტრე

მაშ, ცოცხალია?!

ცოცხალია და ეს ამბავი თქვენ მოგაქვთ ჩემთვის?

ულისე

დიახ, მე მომაქვს, ვინც თქვენს ცრემლებს არ დაერიდა,
ვინც თქვენს მეუღლეს ამხედრებდა თქვენს წინააღმდეგ
და მიზნისაკენ განუხრელად მიჰყავდა იგი,
რადგან სჯეროდა, რომ სამშობლო ასე ითხოვდა.
ახლა, როდესაც ცათა რისხვამ გადაიარა,
მსურს ჩემი ცოდვა მე თვითონვე გამოვისყიდო.

კლიტემნესტრე

ღმერთებო... შვილო... გთხოვთ, ბატონო... სულ დავიბენი.
როგორ გადარჩა, ამიხსენით, რა სასწაულით?

ულისე

მეც, ქალბატონო... მე თვითონაც გონს ვერ მოვსულვარ...
სიხარულისგან და შიშისგან თავბრუ მეხვევა.
მძიმე განსაცდელს გადაურჩა დღეს საბერძნეთი.
ავად აბორგდა ჩვენს ბანაკში შუღლის ღვთაება,
ბედითი რიდე ააფარა თვალებზე ყველას
და ხოცვა-ჟლეტის დასაწყებად ბრძანება გასცა.

შეშფოთებული შესცქეროდა თქვენი ასული:
 მის წინააღმდეგ — საბერძნეთის მთელი ლაშქარი
 და ერთადერთი აქილევსი — მის დასაცავად.
 იდგა მარტოკა ამაზრზენი, თავზარდამცემი,
 ძრწოლას თესავდა გარშემო და თიშავდა ღმერთებს.
 ის იყო ზეცა დაიფარა ისრების ღრუბლით,
 ის იყო, მიწას დაეწვეთა პირველი სისხლი,
 ბრძოლის ნარუქი, რომ უეცრად მოშულდართ შორის
 ჩადგა კალხასი, თმააშლილი, სახეშეშლილი,
 ხაფად ყვიროდა, თვალებიდან ცეცხლი სცვიოდა
 და ერთიანად ღვთაებრივი სიშმაგით ენთო.
 „მისმინეთ—ბრძანა—თქვენც, აქილევს, და თქვენც, ბერძნებო:
 იმავე ღმერთმა, ჩემი ხმით რომ ღაღადებს ახლა,
 ჩემივე მისნობის დაფარული აზრი გამიხსნა.
 იფიგენია, ვისაც იგი მოითხოვს მსხვერპლად,
 სულ სხვა ყოფილა და შეცდომით სულ სხვას ვწირავდით.
 ელენე, ვიდრე მენელაოსს მისთხოვდებოდა,
 თეზევსთან იყო საიდუმლოდ ნაქორწინევი,
 ქალი ეყოლა და დაარქვა იფიგენია;
 სანამ ლესბოსში დამალავდა, მე იგი ვნახე
 და ამოვიცან, რა საზარი ხვედრიც ელოდა.
 დღეს იგი მისმა შავბედმა და გიჟურმა ვნებამ
 სულ სხვა სახელით ჩვენს ბანაკში ჩამოიყვანა.
 ახლა აქ არის, მე მიყურებს, ჩემს სიტყვებს ისმენს.
 აი, ვის გვთხოვენ, ელინებო, მსხვერპლად ღმერთები“,
 ბრძანა კალხასმა და გახედა მთელი ლაშქარი,
 ყველა იქ მყოფმა ერიფილეს მიაპყრო მზერა.
 საკურთხეველთან იდგა იგი და, ალბათ, გულში
 წყევლიდა ყველას, მსხვერპლშეწირვა ვინც შეაფერხა.
 სწორედ ეგ იყო, რომ მოვარდა კალხასთან წელან,
 თქვენი გაპარვის საიდუმლო რომ ამცნო ბერძნებს.
 მისმა მალაღმა წარმოშობამ და მწარე ხვედრმა
 თუმცა იდუმალ თანაგრძნობა აღუძრა ყველას,
 მის სიკვდილს მაინც უყოყმანოდ დასტური დასცეს,
 რადგან ტროასთვის არა მსხვერპლი არ ენანებათ.
 კალხასი უკვე შესაპყრობად მიუახლოვდა,

ის იყო, უნდა შეემართა მარჯვენა მასზე,
„შესდექ — უყვია — ბილწი ხელი არ მომაკარო,
სისხლს, გმირებისგან გადმოცემულს, მე თვითონ დავღვრი“
გაშმაგებული სამსხვერპლოზე აიჭრა უმაღ
და საღვთო დანა ორივე ხელით გულში დაიკა.
როგორც კი წითლად შეიღება სისხლისგან მიწა,
მოულოდნელად ცა აგრგვინდა სამსხვერპლოს თავზე,
ჰაერს ერუანტლად დაუარა ქარის შრიალმა,
ზღვა ანმაურდა და გუვუნით მოაწყდა ნაპირს.
ჩვენს წინ თავისით აბრიალდა კოცონი უცებ,
ელვის ხაზებით დასერილი ცა გადაიხსნა
და საღვთო ძრწ ულით შეპყრობილნი ყველაფერს მივხვდით.
ერთმა იქ მყოფმა თვალი ჰკიდა ქალღმერთ დიანას,
ძირს რომ დაეშვა ღრუბლებიდან, შეეხო კოცონს
და კვლავ გაფრინდა ზეცისაკენ, თან წარიტანა
ჩვენგან ნაკმევი სურნელი და ჩვენი ვედრება.
საკურთხეველიდან კმაყოფილი ბრუნდება ხალხი
და ამ საერთო სიხარულში იფიგენია
მარტო დასტირის თავის რაყიფს. გთხოვთ, წამობრძანდეთ,
მეუღლე გელით, თქვენი შვილი რომ ჩაგაბაროთ
და აქილევსიც თქვენი ნახვის სურვილით იწვის.
პელევსის ძეს და საბერძნეთის წინამძღოლს შორის
ისევ დამყარდა მშვიდობა და კეთილგანწყობა.

კ ლ ი ტ ე მ ნ ე ს ტ რ ე

შევძლებ, ღმერთებო, რომ ოდესმე გადაგიხადოთ
თქვენ და აქილევსს ამ სიკეთის სამაგიერო?